

**Perniön Latokartanon Muntolannokka
koekaivauskertomus**

LUETTU. ERIMOTIIVIKER
KERTOMUS. ARKISTOON

Martti H.
7.6.94

tallennettu Hanke-Rekin
11.6.1999 Jaana Pietilä

Perniön Latokartanon Muntolannokan pintapöiminta ja koekaivaus
17.-18.4. ja 12.-21.9.1993
Helsingin yliopisto / SUKKA-projekti

SISÄLLYSLUETTELO

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	2
OSALLISTUJALUETTELO	3
1. JOHDANTO	4
2. PINTAPOIMINNAT 17.-18.4.1993	8
2.1. Muntolannokan markkinapaikka	7
2.2. Raunioalueen pintapöiminta	13
3. KOEKAIVAUKSET 12.-21.9.1993	21
5. YHTEENVETO	25

LIITTEET

1. Kartat ja piirrokset
2. Kuvaluettelot
  - 2.1. Negatiiviluettelo
  - 2.2. Dialuettelo
3. Koekuoppaluettelo
4. Löytöluettelot
  - 4.1. Markkinapaikan pintapöimintalöydöt
  - 4.2. Raunioalueen pintapöimintalöydöt
  - 4.3. Koekaivauslöydöt
  - 4.4. Koekaivausten rahalöydöt
5. Koekuoppalomake
6. Kuvataulut

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

PERNIÖ, LATOKARTANO, MUNTOLANNOKKA

Historiallisen ajan kartanokohteen koekaivaus- ja pintapoimintakertomus

Kunta: Perniö (586)
Kylä: Latokartano (450)
Tila: Näsegård
RNro 1:59
Kiinteistötunnus 58645000010059

Omistaja: Urban Silén
25500 Perniö

Karttalehti: 2012 12 Perniö, v. 1981

Tutkimusalueen koordinaatit:

Muntolannokka, raunioalue
x= 667550 - 667560
y= 245175 - 245210
z= 6 - 11,5

Muntolannokka, markkinapaikka
x= 245200 - 245220
y= 667560 - 667570
z= 3 - 5

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset:

Hj.Appelgren kartoittanut kesällä 1895¹

Löydöt: Markkinapaikka KM 93068: 1-592
Raunioalue KM 93069: 1-243

Negatiivit: 108 678 - 717

Diat: 33188 - 195

---

¹. Museoviraston kulttuurihistorian osaston arkisto: Topographica, Perniö, Hjalmar Appelgren-Kivalo (1896?); Ks. myös Finskt museum 1896 s. 86-88.

OSALLISTUJALUETTELO

Anna-Maria von Bonsdorff
Derek Fewster
Satu Frondelius
Georg Haggrén
Mika Huotari
Riikka Ihamäki
Marjut Jalkanen-Mäkelä
Katri Kaunisto
A-K. Kippola
Tuija Kuusela
Päivi Maaranen
Mia Mantere
Jaana Mellanen
Marjut Mäkelä
Marianna Niukkanen
Karim Peltonen
Jaana Pietilä
Petteri Pietiläinen
Eija Puistomaa
Satu Rinnemaa
Pia Ruuttu
Teresa Töntsi
Eeva-Maria Viitanen
Kari Virtanen
Katja Vuoristo
Raija Ylönen

1. JOHDANTO

Georg Haggrén

Sukka-projekti

Syksyllä 1992 Helsingin yliopiston arkeologian ja taidehistorian opiskelijat perustivat opintopiirin, jonka tarkoituksena on perehtyä Suomessa vähälle huomiolle jääneeseen historiallisen ajan arkeologiaan sekä suorittaa kaivauksia muutamassa mielenkiintoisessa kohteessa. Tutkimuksessa korostuu poikkitieteellisyys, sillä siinä yhdistetään arkeologian, taidehistorian ja historian tutkimuksen sekä eräiden luonnontieteiden menetelmät. Tutkimuksen painopisteenä on keskiajan ja uuden ajan alun materiaallinen kulttuuri. Rikkautensa, monipuolisuutensa ja vähäisen aiemman tutkimuksen vuoksi kohteeksi on valittu kartanot. Tätä työtä varten syntyi opintopiirin pohjalta SUKKA-projekti (= Suomen keskiaikainen kartanolaitos).

Alustavien tutkimusten ja eri puolille Etelä-Suomea suuntautuneiden kartanoinventointien jälkeen valittiin kaksi lupaavimmalta näyttävää kohdetta: Perniön Melkkilä (Ks. kaivauskertomus: Perniö, Melkkilä 1993) ja Näse eli Latokartano. Niissä tehtiin FK Derek Fewsterin johdolla koekaivaukset v. 1993. Kaivaukset ja niiden raportointi ovat tarjonneet työhön osallistuneille opiskelijoille mahdollisuuden tutustua arkeologisten kenttätöiden käytäntöön. Kaivausten raportointia ovat johtaneet FK Georg Haggrén ja fil.yo. Karim Peltonen.

Tutkimukset rahoitti Perniön kunta myöntämällä Kaarlo Saariluoman rahastosta projektille 3000 mk:n avustuksen. Lisäksi tutkimuksia ovat avustaneet Eidos ja Fibula ry sekä Helsingin yliopiston arkeologian ja taidehistorian laitokset, jotka ovat antaneet tilojaan ja välineitään projektin käyttöön sekä maksaneet osan laskuista. Erityinen kiitos kuuluu Urban Silénille, joka ystävällisesti antoi tutkimusluvan mailleen. Kiitokset kuuluvat myös Perniön kunnan kulttuurisihiteeri Arja Alanteelle, joka on hoitanut projektin yhteyksiä Perniössä sekä Alikulman nuorisoseuralle ja Kirsti Leikkoselle, joka järjesti tutkimusryhmän majoituksen.

Topografia

Muntolannokka sijaitsee Perniön- ja Kiskonjokien liittymäkohdan itäpuolella, noin viisi kilometriä pohjoiseen merenrannasta ja Perniönjoen suusta. Alue on nykyisin pääosin peltoa, vain nokan keskellä sijaitseva kallioinen kumpare ympäristöineen on jäänyt raivaamatta. Tällä kumpareella on Muntolannokan raunioalue. Sen pohjoispuolella, Perniönjoen etelärannalla on

ollut Perniön markkinapaikka. Näsen kartanon nykyinen päärakennus ja talouskeskus sijaitsee toisella kumpareella noin kilometrin Muntolannokasta itään. (Kuvat 108 708, 709, 710, 712, 713., Kartat 1.1., 1.2.)

Kirjallisuus

Muntolannokan raunioihin kiinnitti ensimmäisenä huomiota F. I. Färling, joka julkaisi 1860-luvun lopulla tekemänsä havainnot v. 1896.² Kesällä 1895 Hj. Appelgren kävi kartoittamassa paikkaa ja julkaisi tuloksensa sekä raunioalueesta piirtämänsä kartan Finskt museumissa v. 1896.³

Perustiedot Pyhäjoen ja Perniön kuninkaankartanoista löytyvät sekä vanhasta M. A. Knaapisen ja H. Salosen että V. Litzénin vuonna 1980 ilmestyneestä Perniön historiasta.⁴ Jo vuosisatamme alussa on C. G. Björkenheim käsitellyt sekä Helgån että Näsen vaiheita.⁵ Perustiedot löytyvät myös G. Nikanderin ja E. Jutikkalan Suomen kartanot ja suurtilat -teoksesta.⁶

Historialliset vaiheet

Helgån eli Pyhäjoen kuninkaankartano perustettiin Perniöön mahdollisesti jo 1100-luvun lopulla, viimeistään 1300-luvun alussa. Paikka mainitaan ensi kerran v. 1347. Helgån ympärille syntyi laaja kuninkaankartanon lääni. Vanhimman kuninkaankartanon tarkkaa sijaintia ei tunneta, mutta Perniönjoen pohjoisrannalla vastapäätä Latokartanoa ja Muntolannokkaa on yhä Pyhäjoen kylä. Näsestä etelään Kiskojoen eteläpuolelta on kartanonpaikaksi ehdotettu Gammelgårdin torpan aluetta. Kolmas mahdollinen kartanonpaikka on tutkimamme Muntolannokka. Albrekt Mecklenburgilaisen aikana 1360-70-luvuilla kartano oli saksalaisperäisen(?) Hartvig Flöghin hallussa. Se pantattiin 1300-luvun lopussa Gödick Finckelle. Hänen perillisensä luovuttivat sen v. 1441 bir-

---

². F.I.Färling, Helgå "klosterruiner". Finskt museum 1896 s. 85-86.

³. Hjalmar Appelgren, planteckning öfver Helgå "klosterruiner". Finskt museum 1896 s. 86-88.

⁴. Helmer Salonen-Salmo & M.A.Knaapinen, Perniön pitäjä. Turku 1930.; Veikko Litzén, Perniön varhaisempi historia. Perniön historia I. Salo 1980.

⁵. C.G.B(jörkenheim), Några blad ur ett gammalt kloster gods historia. Album utg. av Åbo avd. 2. 1911 s. 33-36.; C.G.B(jörkenhei)m, Näse-Gård i Bjärnå. Helsingfors 1912.; Carl Gustaf Björkenheim, Näse-Gård. Herrgårdar i Finland 2, Egentliga Finland, utg. av G.Nikander & al., Helsingfors 1928 s. 27-40.

⁶. Gabriel Nikander & Eino Jutikkala, Säterier och storgårdar i Finland II. Helsingfors s.a. s. 345-349.

gittalaisjärjestölle luostarin paikaksi. Luostari rakennettiin lopulta Naantaliin, mutta Helgå säilyi luostarin alaisuudessa. Helgå lienee säilynyt asumakartanona 1500-luvun alkupuolelle, jolloin se oli Horn- ja Fleming-sukujen hallussa.⁷

Perniöön perustettiin Kustaa Vaasan aloitteesta v. 1556 uudestaan kuninkaankartano. Samaan aikaan rakennettiin Suomeen useita uusia kuninkaankartanoita. Perniön kartano sai nimekseen Näse. Sitä rakennettiin suurin voimavaroin Juhana-herttuan kaudella 1550-luvun lopussa ja 1560-luvun alussa. Perniön kartanosta muodostui tärkein hallintokeskus Turun ja Raaseporin linnojen välillä. Toisin kuin useimmat muut kuninkaankartanot Näse säilyi kruunun taloudellisena keskuksena vielä 1560-luvulla tapahtuneen hallinnon uudelleen organisoinnin jälkeen. Kuninkaankartanon yhteyteen rakennettiin kruunun tuotantolaitoksia mm. myllyjä, saha, tiiliruukki, kalkinpolttouuneja, Antonius Timmermanin kivenhakkaamo, laivanveistämö sekä 1610-luvulla salpietarinkeittäjä. Kruunun hallintokausi Näsessä päättyi v. 1624, jolloin se vuokrattiin espanjalaisentyiselle Johan Gyldenärille.

Vuonna 1642 Näse läänitettiin Carl Gustaf Wrangelille. Hänen aikanaan tilaa hoitivat vuokraajat tai tilanhoitajat. Reduktion myötä 1680-luvulla kartano peruutettiin kruunulle ja siitä muodostettiin säteriratsutila. Sen jälkeen se on ollut mm. von Liewen- ja Augustin-sukujen hallussa. Nykyinen v. 1793-94 rakennettu hirsinen kaksikerroksinen päärakennus sijaitsee noin kilometrin itään Muntolannokan raunioalueesta. Uudelle paikalleen kartano lienee siirretty noin v. 1690.⁸

Arkistolähteet

Kuninkaankartanokaudelta on Perniön Näsestä huomattava määrä tiliaineistoa ja kirjeenvaihtoa. Ne löytyvät valtionarkistosta Turun ja Porin läänin 1500-luvun ja 1600-luvun alun voudintileistä. Näistä selviävät mm. Juhana-herttuan ajan monet rakennustyöt.

Wrangel-suvun läänityskaudelta 1640-70-luvuilta Näsestä on säilynyt yksi Suomen laajimmista ja monipuolisimmista suurvalta-ajan kartanoarkistoista. Siinä on kirje- ja tilikirja-aineiston ohella mm. useita seikkaperäisiä inventaarioita. Arkisto sijaitsee Ruotsin Riksarkivetin kokoelmassa

---

⁷. Litzén 1980 s. 181-190.; Eric Anthoni, Finlands medeltida frälse och 1500-talsadel. Skrifter utg. av Svenska litteratursällskapet i Finland 442. Helsingfors 1970 s. 55, 64, 82, 85, 311.; Timo Salminen, Kuninkaankartanot Suomessa n. v. 1050-1560. Painamaton tutkielma, Helsingin yliopiston historian laitos 1990 s. 36-37.; Kari Alifrosti, Kaksi varsinaissuomalaista kartanolääniä - suuntaviivoja varhaiskeskiaikaisen kartanohallinnon tutkimukseen. Turun historiallinen arkisto 44, Tammisaari 1989 s. 32-36.

⁸. Litzén 1980 s. 190-203.; Suuri maatilakirja I. Turun ja Porin lääni. Kuopio 1963 s. 1067.

"Rydboholmssamlingen, IV. Wrangel, c. Gods i Finland och Balticum Vol. 548-550" ja se on mikrofilmattu valtionarkistoon (mf FR 216-217). Joitain asiakirjoja löytyy myös valtionarkiston kokoelmasta Topografica II, Perniö 5.

Reduktion yhteydessä Näsestä on tehty muiden Halikon kihlakunnan kartanoitten tavoin tarkka selvitys, joka sijaitsee valtionarkistossa läänintilien yleisessä sarjassa (VA 6944).

2. PINTAPOIMINNAT 17-18.4.1993

2.1. MUNTOLANNOKAN MARKKINAPAIKKA

Jaana Mellanen

Perniön Muntolannokka kuului SUKKA-projektin lounaisimman Suomen tutustumiskohteisiin lähinnä niiden tietojen perusteella, mitä mainitaan Perniön historiassa.⁹ Joulukuussa 1992 tehty ekskursio osoitti Muntolannokan markkinapaikan olevan erittäin mielenkiintoinen tutkimuskohde. Markkinapaikan kohtaa merkitsivät iltahämärissä tehdyt runsaat liitupiippulöydöt. Inventoinnin perusteella markkinpaikkaa päätettiin tutkia löytöjen pintapoiminnan avulla. Näin saataisiin selvitettyä markkina-alueen laajuus sekä ajoitettua sen käyttöä.

SUKKA-projektin kevään 1993 toimintaan kuului myös käynti maanmittaushallituksen kartta- ja ilmakeku-arkistossa. Koska tutkimuskohde oli jo valittu (Melkkilä ja Muntolannokka) tutustuttiin erityisesti niihin liittyvään materiaaliin. Merkittävin löytö markkinapaikan kannalta oli Wetterwijkin piirtämä kartta vuodelta 1692, jossa markkinapaikan alue on selvästi merkitty ("Marknadsplats af torrsandig..."). (Maanmittaushallituksen topografinen arkisto, Perniö A 2a, 44.)

Ilmakekuaosastolta löytyi muutama ilmakeku Muntolannokasta eri vuosikymmeniltä. Markkinapaikka ei erottunut mitenkään erityisesti muusta maastosta (pellosto), mutta muuten ilmakekuvista oli apua nokan kokonaistutkimuksen kannalta - niissä näkyi mm. vanhoja peltojen rajoja.

Muntolannokan markkinapaikasta löytyy kirjallisuudesta tietoja jonkin verran. Muntolannokan alue kuului Pyhäjoen vanhalle kuninkaankartanolle, joka annettiin lahjakirjassa vuonna 1441 birgittalaisluostarin sijoituspaikaksi. Tulevan nunnaluostarin ja pyhiinvaeltajien tarpeita varten myönnettiin oikeus kauppapaikan perustamiseen. Markkinat vakiintuivat ilmeisesti melko pian ja jatkuivat, vaikka luostari rakennettiin sitten Naantaliin. Knaapinen mainitsee, että vielä 1600-luvun lopulla Perniön markkinat olivat vilkkaina kaupan välittäjinä, erityisesti turkulaisten kauppiaiden suosiossa ja että kyseessä olivat mitä ilmeisimmin suomalaisessa Manualessa

---

⁹. Perniön historia I, 1980 s. 181-190.

vuodelta 1685 mainitut Birgitan markkinat Perniössä. Nimensä markkinat olisivat saaneet juuri Pyhän Birgitan luostarin perustamishankkeesta.¹⁰

Johannes Qvistin väitöskirjassa Suomen markkinoista ja markkinapaikoista v. 1614-1772 mainitaan myös Perniön markkinat. Almanakoissa markkinat esiintyvät v. 1599 lähtien.¹¹

2.1.1. Suunnittelu ja muut valmistelevat työt

Muntolannokalla ei ollut huhtikuussa tarkoitus mennä maanpinnan alapuolelle, joten alueella liikkumisen suhteen oli päästävä vain maanomistajan kanssa sopimukseen. Maanomistajalle lähetettiin kirjeitse selvitys SUKKA-projektista ja perustelut Muntolannokan valitsemisesta tutkimuksen kohteeksi.

Muntolannokka on suurimmaksi osaksi viljeltyä peltoa. Parhaat ajankohdat peltomaan pinnan tutkimiseen ovat luonnollisesti syksyisin ja keväisin heti kynnön jälkeen. Joulukuisen, löytöjen puolesta menestyksekkään ensivisiitin jälkeen Muntolannokalla käytiin vielä muutama päivä ennen varsinaista pintapöimintaviikonloppua (17-18.4.1993). Pellon todettiin olevan samassa tilassa kuin edelliselläkin käyntikerralla sillä erotuksella, että pellon pintaa peitti nyt ohut vaalea kalkkikerros, joka häytti jonkin verran löytöjen erottumista mullan seasta (etenkin vaaleat liitupiiput). Peltoa ei ollut vielä muokattu, joten multa oli jonkin verran painunutta talvisen lumen takia. Toinen töitä vaikeuttava tekijä tuli olemaan markkinapaikan ja nokan keskellä olevan kallioisen (kuninkaankartanon) alueen väliin jäävä matala notkelma, jossa seisoivat lumesta sulanutta vettä ja joka teki pellon siltä kohdalta erittäin vaikeakulkuseksi - tämä kohta oli jätettävä selvästi pintapöiminnan ulkopuolelle. Muuten markkinapaikan alue oli tasalaatuista, hieman savipitoista peltomultaa (hiesusavea). Markkinapaikan todettiin sijaitsevan lievällä, laakealla kumpareella, joka ei näy peruskartassa, mutta joka maastossa erottuu selvästi.

Pintapöiminta haluttiin toteuttaa mahdollisimman käytännöllisesti, joustavasti ja realistisesti ottaen huomioon käytettävissä oleva aika ja työvoima. "Pöimintastrategia" suunniteltiin valmiiksi paperille tarvittavia työvälineitä ja työryhmiä myöten, jotta kentällä ei tarvitsisi hukata aikaa ihmettelyyn. Oleellisin kysymys oli kuitenkin se, mikä olisi nopein ja toimintakelpoisin ruutujärjestelmä tai muu vastaava systeemi, joka voitaisiin suhteellisen helposti toteuttaa laajalla Muntolannokan alueella ilman erittäin aikaavievää valmistelutyötä. Erityisesti haluttiin ottaa huomioon itse maasto ja nokan luonnollinen muoto ja markkinapaikan ja kartanon alueen

---

¹⁰ Knaapinen 1930 s. 96-98, 147.

¹¹ Johannes Qvist, *Finlands marknader och finska landsbygdens handelsplatser 1614-1772*. Helsingfors 1909, s. 36-37.

"luonnolliset" kokonaisuudet. Aluksi suunniteltiin koko Muntolannokan alueen pintapöimintää, mutta siitä luovuttiin alueen laajuuden vuoksi. Päätettiin keskittyä olennaiseen. Erilaisia alueiden ruudutusvaihtoehtoja ja tarkkuuksia eli ruutujen kokoja pohdittiin ja mietittiin, mitä ne tarkoittaisivat käytännössä. Koska valittu ja paperille piirretty suunnitelma toteutui jokseenkin samanlaisena käytännössä ilman suurempia yllätyksiä, selostetaan suunnitelma ja sen toteuttaminen yhdessä kartan kera.

2.1.2. Pintapöiminnan toteuttaminen käytännössä

Valmistelutöitä varten lähti osa sukkalaisista kohti Muntolannokkaa noin tuntia varhaisemmin liikkelle kuin muut. Ilma oli erittäin huono - sataa tihuutti ja nokalla puhalsi kylmä tuuli.

Vaaituskoneen paikaksi valittiin vakaa ja maastossa selvästi erottuva kohta (A, Ks. kartta 1.2.), jolta oli hyvä näkyvyys sekä pohjois- että länsisuuntaan. Bussolin näyttämän neulapohjoisen mukaan vedettiin aluksi vaaituskoneen, latan ja mitan avulla linja pohjoiseen päin. Maastossa huomattiin, että markkinapaikan pintapöiminnan aloittamis- eli etelälinjan oli selvästi ohitettava markkinapaikan eteläpuolella oleva notkelma, jossa oli sulamis- ja sadeveden takia upottavaa liejua. Pintapöiminnan eteläinen, länteen päin suuntautuva linja vedettiin 65 metrin kohdalle koneesta pohjoiseen päin (y= 315). Alun perin peruskartalle tehdystä suunnitelmasta jouduttiin poikkeamaan myös ensimmäisen kaistan A suhteen, koska vieressä olevan kalliopaljastuman reuna olikin eri muotoinen kuin peruskartalla. Piirroksesta käy ilmi reunan todellinen muoto.

Pöiminta eteni idästä länteen kaistoittain, jotka saivat oman kirjainkoodinsa. Yhden kaistan leveys oli 10 metriä. Koska koko alueen naruttaminen kerralla olisi vienyt aluksi paljon aikaa (ja naruja), eteni työ siten, että yksi ryhmä aloitti kaistojen rakentamisen ja heti kun kaksi, kolme ensimmäistä kaistaa oli saatu narutettua, alkoi myös pöiminta. Naruilla rakennettiin vain 10x10 metrin ruudukkoa mutta itse pöiminta tapahtui 2,5x2,5 metrin tarkkuudella. Yhden 10 metrin levyisen ja markkinapaikan pohjoisreunaan eli joen rantaan asti ulottuvan kaistan pöiminta tapahtui seuraavalla tavalla: neljä pöimijää sai kukin pöimittäväkseen kahden ja puolen metrin levyisen palstan, jossa ensimmäinen 2,5x2,5 metrin ruutu sai oman pussin, johon merkittiin numero 1, kaistan kirjainkoodi (esim. A) ja pöimijan nimi. Seuraava ruutu sai numeron 2 (muut tiedot pysyivät samana) jne. Pöimijöiden nimijärjestys oli tärkeä osa löytöpussien merkitsemisysteemiä, koska se oli kenttäoloissa selkeämpi ja nopeampi kuin pelkkien numeroiden käyttäminen, missä helposti tapahtuu sekaannuksia, varsinkin kun pöimijoita on paljon. Ruutujen arvioinnin apuna käytettiin viiden metrin välein asetettuja tikkuja.

Ensimmäisen pöimintapäivän eli lauantain (17.4.1993) aikana saatiin pöimittua kaistat A - I eli 90 metriä (J-kirjain jätettiin pois, jotta se ei sekaantuisi I:n kanssa). Sunnuntaina, kauniimman sään vallitessa töitä jatkettiin vielä kaistoilla K, L ja M, josta pöimittiin kuitenkin vain ensim-

mäinen neljännes. Leveyttä pintapoitimitulle alueelle saatiin yhteensä 112,5 metriä. Kaistat olivat joen rannan suoruuden vuoksi melko samanpituisia eli noin 50 metriä pitkiä. Pintapoitimitu alue oli täten yhteensä noin 5600 neliömetriä. Pintapoitimitavan alueen leveydeksi oltiin aluksi suunniteltu noin 150 metriä, mutta poiminnan edetessä huomattiin, että runsas sata metriä oli riittävä markkinapaikan alueen rajaamiseksi - löydöt vähentyivät selkeästi mitä lännemmäksi mentiin.

2.1.3. Löydöt ja niiden luettelointi

Muntolannokan markkinapaikan löydöt on numeroitu omalle Kansallismuseon päänumerolle KM 93068. Pääosa löydöistä on liitupiipun varren pätkiä, lasia, tiiltä ja kuonaa. Liitupiippujen pesien katkelmia on neljä ja ne, samoin kuin muutamat koristellut varret, ajoittuvat selkeästi 1600-luvulle (irtolöytönä pintapoitimitun alueen ulkopuolelta on yksi 1700-luvun kokonainen pesä). Erikoisuutena liitupiippujen joukossa on kaksi varrenpätkää ja pesän katkelma, joissa on lasituksen jäännöksiä. Toinen merkittävä (ja ajoittava) liitupiippulöytö on koristeltu varren pala ns. Joonas-piipusta (tai Sir Walther Raleigh -piipusta), jonka valmistus ajoittuu 1600-luvulle. Kokonaisuutena liitupiippujen palaset ovat hyvin kuluneita ja kolhiintuneita, mikä on seurausta ehkä siitä, että ne ovat poisheitettyinä joutuneet markkinapaikalla ihmisjoukkojen tallottaviksi.

Lasilöydöt ovat enimmäkseen passglasin palasia, niiden kylki- tai pohjapaloja. Ikkunalasin palasia tai pullolasia ei löytynyt juuri lainkaan. Keramiikan joukossa on muutama ajalle tyypillinen kolmijalkapadan osa (osa kahvasta tai jalasta) - muut punasavikeramiikan palaset ovat vaikeammin ajoitettavissa palojen pienen koon vuoksi. Keramiikan puolella huomattavin löytö on yksi renessanssikaakelin palanen, joka on kulkeutunut markkinapaikalle todennäköisesti vieressä sijainneesta kuninkaankartanosta.

Markkinapaikan löytöaineiston suhteen on huomionarvoista se, että moderni 1800-luvun lopun ja 1900-luvun materiaali puuttuu lähes kokonaan.

Metallinilmaisijalla kuljettiin sunnuntaina 18.4 kolme linjaa. Ilmaisijan ansiosta löytyi kolme rahaa: kaksi Kaarle XI:n kuudesosaäyriä ja Kristiinan neljäsosaäyri vuodelta 1644. Kaksi huonokuntoista Kristiinan rahaa löytyi jo ruutuja poimittaessa. Löydetty rautaesineistö on hyvin epämääräistä, selvimmät löydöt olivat nauvoja, yksi niitti ja yksi työkalu (ilmeisesti poran terä).

Löydöt on luetteloitu normaalilla tavalla ruuduittain aloittaen lounaiskulmasta pohjoiseen päin edeten. Luetteloinnissa on kuitenkin käytetty yksikkönä 5x5 metrin ruutuja. Pintapoitiminnan tarkkuutta (2,5 metriä) ei kuitenkaan luetteloitaessakaan haluttu hävittää, joten yksi 5x5 metrin

ruutu koostuu neljästä pienemmästä ruudusta, jotka ovat saaneet kirjainkoodit a, b, c ja d sillä tavalla, että a-ruutu on lounaisin, b luoteisin, c kaakkoisin ja d koillisin ruutu.

(Liite 4.1.)

2.2. RAUNIOALUEEN PINTAPOIMINTA

Katri Kaunisto

Kohde sijaitsee Perniössä Näsen Latokartanon mailla, Kiskon- ja Perniönjoen yhtymäkohdassa Muntolannokalla. Jo vuonna 1895 Hj. Appelgren-Kivalo löysi inventoidessaan alueelta kolmen rakennuksen ja kahden kellarikuopan jäänteet. Ilman tarkempia tutkimuksia hän ei uskaltanut varmuudella sanoa mihin rakennuksia oli käytetty. Koska luostarin tiedetään siirtyneen lyhyen ajan kuluessa Naantaliin, oletti Appelgren-Kivalo rakennuksilla olleen jokin muu, maallisempi, käyttötarkoitus.¹² Rakennusten jäänteiden keskinäinen sijaintikaan ei hänen mielestään tukenut luostariteoriaa. Appelgren-Kivalon mielestä Muntolannokka olisi ollut luonteva paikka kuninkaankartanolle, mutta jotta rakennusten käyttötarkoitus tulisi lopullisesti selvitettyksi olisi alueella kaivettava. Rakennusten iästä ei Appelgren-Kivalolla ole tarkkaa käsitystä, mutta löytyneet tiilet viittaavat hänen mielestään osaksi uudenajan alkuun ja keskiajalle.¹³

Pyhäjoen kuninkaankartanon arvellaan sijainneen 1300-luvulla nykyisen Latokartanon lähellä Muntolannokalla, Perniön- ja Kiskojoen yhtymäkohdassa.¹⁴ Toisaalta on myös ehdotettu että alkuperäinen Pyhäjoen kuninkaankartano sijaitsisi Perniönjoen länsirannalla ja että 1556 perustettu karjakartano, Näse, olisi saanut paikan Naantalin luostarin alueelta eli Muntolannokalta. Näsen kartanon mailta on myös piirretty vuonna 1670 kartta, johon kuninkaankartano on merkitty sijaitsemaan Muntolannokalla.¹⁵

2.2.1. Kenttätyöt

Talvella 1992 suoritettiin tutustumiskäynti alueelle ja jo silloin tehtyjen irtolöytöjen innoittamana Sukka-projekti päätti inventoida alueen järjestelmällisesti uudelleen ja menetelmäksi valittiin pintapoiminta. Löytöjen ja muiden havaintojen avulla oli tarkoitus paikallistaa Muntolannokan alueella mahdollisesti sijainnut kuninkaankartano ja/tai birgittalaisluostari. Pintapoiminta tehtiin 18.4.1993 tuulisen, mutta aurinkoisen sään vallitessa. Poiminta-alue rajattiin noin 8 600 m² suuruiseksi ja työ suoritettiin 18 arkeologian ja taidehistorian opiskelijan opintopiirin voimin.

---

¹². Appelgren 1896 s.86-88.

¹³. Museovirasto, Kulttuurihistorian osasto, Topografica, Kivalon tarkastuskertomus (1896).

¹⁴. Knaapinen 1930, s. 91-92, 94.

¹⁵. Perniön historia I, 1980, s. 189, 191, 202.

2.2.2. Topografia

Kiskonjoen rantaan loivasti viettävä pelto, jossa poiminta suoritettiin, oli kynnetty edellisenä syksynä. Poiminta-alue rajautuu pohjoisessa viljelemättömään kumpareeseen, jossa oli mäntyjen ja muun pensaskasvillisuuden seasta edelleen havaittavissa Appelgren-Kivalon kuvailemat rakennusten ja kellareiden jäänteet. Itse poiminta-alueella ei tiettävästi ole harjoitettu peltoviljelyä järeämpää maankäyttöä ja siksi se soveltui erinomaisesti tutkimuskohteeksi.

2.2.3. Tekniikka

Poiminta-alueen etelärajaksi vedettiin linja 130, länsirajaksi linja 305 ja itärajaksi linja 525 (Kartta 1.2.). Alue jaettiin 20x20 m:n suuruisiin ruutuihin, jotka merkittiin maastoon naruja ja linjakeppejä apuna käyttäen. Alue käytiin läpi ruutu ruudulta keräten talteen maanpinnalta löytyneet esineet ja niiden katkelmat. Löydöt otettiin talteen ruuduittain.

Lopuksi alue käytiin läpi metallinilmaisinlaitetta käyttäen, jonka avulla löytyneet esineet otettiin talteen ruuduittain. Metallinilmaisinta kuljetettiin pohjois-eteläsuunnassa linjaa 325 (linja A) pitkin koko poiminta-alueen halki. Länsi-itäsuunnassa kuljettiin linjaa 150 (linja B) pitkin linjan puolivälistä itäisimpään päätyyn saakka. Metallinilmaisijaa kuljetettiin linjalla noin metrin levyisellä alalla, eli noin puoli metriä linjan molemmin puolin. Kumpikin linja tutkittiin edellä mainitulla tavalla 80 metrin pituiselta matkalta.

2.2.4. Löydöt

Pintapoiminta-alueelta tehdyt löydöt on numeroitu Kansallismuseon päänumerolle 93069:1-145 (Liite 4.2.).

Talvella 1992 suoritetun tarkistuskäynninyhteydessä otettiin talteen irtolöytöinä mm. rautaveitsi, pala Westerwald-tyypin keramiikkaa, keramiikkapadan kahvan katkelma, erilaisia paloja punasavikeramiikkaa ja lasia.

Alueelta löytyi pintapoiminnassa muutamia metalliesineitä (mm. sormustin, kaksi rahaa (1592 ja 1610-20-luvulta), rautapadan katkelma, sormustin, veitsen ja saksen katkelmia), kiviesineitä (hioimia), keramiikkaa (mm. padanjalka, lasitettua keramiikkaa), lasia (nuppikoristeisen ja rihlauskoristeisen pikarin palasia), meripihkahelmi, piitä, tiiltä, kuonaa ja eläinten hampaita. 1800-1900-luvun modernia esineistöä ei alueelta löydetty juuri lainkaan.

Täysin löydöttömiä alueita olivat poiminta-alueen pohjoisreunan ruudut 365/150, 425/150, 445/150, 485/150, 485/170 ja 505/170, joissa kulki peltomaan ja viljelmättömän kumpareen raja. Maaperä oli näissä kohdin muuta peltomaata karkeampaa hiekkamaata. Myös alueen eteläosan ruudut 365/130 ja 385/130 olivat löydöttömiä.

Metallinilmaisijan linjalta a (ruudusta 325/210) havaitsema naula löytyi noin 10-20 cm:n syvyydestä. Linjalta b tuli löytöjä enemmän ja ne saatiin noin 20-25 cm:n syvyydestä. Linjalta b löydettiin L-muotoinen rautaesine (465/150), rautanaula (465/150), rautalevy (465/130) ja rauta-veitsen terän katkelma (505/130).

Metallinilmaisimen tuntui sopivan alueen inventointiin hyvin, vaikkakin alueella oli malmikiviesiintymiä, jotka toisinaan saivat ilmaisimen hälyyttämään.

2.2.5. Yhteenveto

Pintapöiminnassa tehdyt löydöt vahvistivat käsityksiä, että alueella on ollut ihmistoimintaa vielä 1500-1600 -luvulla. Pintapöiminta osoitti myös, että kaivaukset olisivat tarpeelliset alueen todellisen luonteen määrittämiseksi. Koska alueella on ollut vain vähän maanrakennustoimintaa, on odotettavissa että aluelta löytyy hyvin säilyneitä, mahdollisesti 1500-1600-lukua vanhempiakin muinaisjäännöksiä.

3. KOEKAIVAUKSET 12.-21.9.1993

3.1 YLEISET TOIMENPITEET

Georg Haggrén

Syyskuussa 1993 tutkimuksia jatkettiin Muntolannokan keskikumpareen raunioalueella. Käyttäen apuna kevään itä-länsisuuntaista peruslinjaa ($y=250$) raunioalue sidottiin samaan koordinaatioon kuin markkinapaikka. Nokan keskikumpareelle tehtiin neljä koeojaa ja kaksi koekuoppaa. Kaivauksilla pyrittiin muinaisjäännöksen ajoittamisen ohella selvittämään raunioalueen laajuutta, maankäyttöä ja maakerroksia sekä kiinteitä rakennelmia. (Kartta 1.3.)

Koeoja 1a leikkasi kumpareen yläharjanteella selvästi erottuvan rakennuksen pohjan. Koeojien 1b, 2a, 2b ja 4 avulla tutkittiin maanpinnalla erottuvien rakennuksen jäänteiden lähiympäristöä. Koeojan 3 avulla selvitettiin raunioalueen länsipäässä sijaitsevaa tasannetta. Lisäksi tutkittiin kahta syvää kuopannetta, jotka molemmat paljastuivat kellariraunioiksi. Näiden koekaivausten tulosten pohjalta Muntolannokan tutkimuksia on tarkoitus jatkaa v. 1994.

Muntolannokan keskikumpareen länsi- ja kaakkoispuolisia peltoalueita tutkittiin lisäksi koekuopituksen avulla tarkoituksena kartoittaa kulttuurikerroksia ja etsiä mahdollisia kiinteitä rakenteita. Nokan keskikumpareen itäpuolisella kukkulalla tutkittiin koekuoppien avulla yhtä mahdollista kivijalkaa.

3.2 KOEOJAT 1 A JA 1 B

Karim Peltonen

Koeoja 1 a

Kumpareen laen pohjoispuolella havaitun rakennuksen pohjan luonteen ja ajoituksen selvittämiseksi kaivettiin siihen L:n muotoinen, 15 m²:n suuruinen koeoja. Kaivausalue rajattiin rakennuksen pohjan luoteiskulmaan, ruutuihin 190/410-420 ja 190-196/420 siten, että se leikkasi tutkittavan talon pohjan reunat kahdessa kohtaa (Ks. kartta 1.3.).

Tutkimus aloitettiin merkitsemällä maastoon kaivausalueen rajat langalla. Tämän jälkeen koeoja ympäristöineen kuvattiin läheisestä puusta ja vaaittiin (negatiivit 108 686, 687). Kaivaukset

aloitettiin poistamalla kasvillisuus (heinikkoa) n. 20 x 20 cm suuruisina levyinä. Itä-länsi -suuntaisesta ojasta kasvillisuus poistettiin kahdeksan metrin matkalta aina ruutuun 190/413 saakka, pohjois-eteläsuuntainen oja avattiin koko merkityn alueen pituudelta (7 m). Levyissä ollut pintamaa tarkistettiin mahdollisten löytöjen varalta. Pinnan alta paljastui tumma multa, jota kaivettiin pois luonnollisena kerroksena kunnes se alkoi selvästi vaihtua hiekaksi. Koeojan pohjoisimmassa ruudussa (196/420) suuren kiven pohjoispuolella, ei tällaista vaihtumista havaittu, vaan multakerros tuntui jatkuvan muuta ojaa huomattavasti syvemmälle, joten ruudun kaivaminen lopetettiin samaan tasoon muun ojan kanssa. Kaivettu maa seulottiin 5 mm:n seulalla ja löydöt otettiin talteen ruuduittain (1 m²). Humuskerroksessa havaittiin runsaasti tiilimurskaa, joka keskittyi pohjois-eteläsuuntaiseen ojaan. Ensimmäisen kerroksen kaivamisen jälkeen taso puhdistettiin mullan ja hiekan vaihtumistasoon mukaisesti. Taso (1) kuvattiin, piirrettiin ja vaaittiin (negatiivit 108 704, 705, 706).(Kartta 1.4.)

Tasossa 1 voitiin havaita tiilenkappaleita ja tiilimurskaa, erityisesti keskittyneenä ruutuihin 420/192-195 sekä muutama suurempi kivi ruuduissa 419/190 ja 420/190. Maaperä tasossa oli kauttaaltaan hienojakoista satunnaisia tiilenkappaleita ja kiviä luukuunottamatta. Muista ruuduista poiketen ruudussa 190/420 maa kuitenkin sisälsi kivistä soraa. Lisäksi ruudussa 191/420 havaittiin hiiltä.

Tason 1 dokumentoimisen jälkeen kaivamista jatkettiin siten, että maalajien vaihtuminen pyrittiin havainnoimaan tarkkaan. Tason 1 hiekan ja mullan sekainen maa osoittautui varsin ohueksi kerrokseksi, jonka alta alkoi puhdas hiekka (negatiivi 108 699). Kaivamista ei kuitenkaan lopetettu tähän tasoon vaan sitä päätettiin jatkaa kunnes hiekkakerros vaihtuu joksikin muuksi tai osoittautuu pohjamaaksi. Hiekkakerroksen paksuus vaihteli huomattavasti koeojan eri osissa. Itä-länsisuuntaisessa ojassa sen paksuus oli vain 5-6 cm kun taas pohjois-eteläsuuntaisessa ojassa sen paksuus oli suurimmillaan 40 cm. Ruudussa 420/196 ei hiekkakerrosta tavattu lainkaan, vaan multakerros jatkui huomattavan syvälle muuttuen soransekaiseksi hiekaksi. Hiekkakerroksen ylemmät osat seulottiin, mutta kun löytöjä ei tullut ja maa oli täysin värjäätymätöntä, seulomisesta luovuttiin. Hiekkakerroksen alta paljastui hyvin nokinen kerros, joka dokumentoitiin tasona 2 (kuva 108 703, negatiivit 108 702).(Kartta 1.5.)

Tasossa 2 voitiin havaita, että ruudun 420/196 suureen kiveen liittyi pienempiä kiviä penkerein reunan tasalla. Näiden kivien päällä tummaksi värjäytyneessä maassa näkyi kivien suuntaisesti maaton puuta. Hiilikerros jatkui näiden kivien alle, muttei kuitenkaan niiden pohjoispuolelle, jossa maaperä oli tumman punaruskeaa, soransekaisesta hiekkaa. Hiilikerros puuttui myöskin ruudusta 420/190, jossa maaperä humuksen alla oli edellämämainitun kaltaista punaruskeaa hiekkaa ja hiilikerrosta alempana. Tasossa havaitut kivet eivät nousseet hiilikerrosta ylemmäs. Ruutujen 419/190 ja 420/190 jo tasossa 1 havaitut kivet osoittautuivat ruskean sorahiekan päällä oleviksi. Näiden ruutujen länsipuolella maa oli vähemmän hiilensekaista.

Tason 2 jälkeen kaivauksia ei enää jatkettu koko koeojan alalla. Aikapulan vuoksi hiilikerroksen läpi kaivauduttiin vain pohjois-eteläsuuntaisessa koeojassa, ruuduissa 420/191-192 ja 420/193,5-194 (yht. 3,5 m²:n alueella). Hiilikerros osoittautui ohueksi, vain n. 2-3 cm paksuksi. Hiilikerroksen alta alkoi tumma, värjäytynyt hiekan ja soransekainen maa, joka paikoitellen sisälsi halkaisijaltaan n. 20-30 cm:n kokoisia kiviä (kartta 1.6., kuva 108 685, negatiivi 108 684). Aika loppui kuitenkin kesken, joten mainittua kerrosta ei ehditty kaivaa kuin n. 10 cm.

Kaivausten jälkeen alue peitettiin ja ojan pohjoisosassa kaivettu pengeri ennallistettiin. Ojan pohjalle jätettiin muovi jatkotutkimusten varalta.

Kaikki ojasta tehdyt löydöt keskittyivät stratigrafisesti multakerroksen alaosiin, hiekkakerroksen päälle. Ajoituksen kannalta merkittäviä löytöjä olivat kolme rahaa, joista Pekka Sarvaksen mukaan kaksi on ruotsalaisia rahoja 1520-luvulta ja yksi vuodelta 1560 (Liite *). Löytöjen joukossa olleelle sormustimelle on vastine Helsingin Vanhankaupungin (1550-1640) löydöissä. Muut löydöt olivat punasavikeramiikkaa (2 palaa), ikkunalasin paloja, piitä, nauvoja sekä luita. (Liite 4.3.)

Löytöjen perusteella voidaan todeta, että tutkittu rakennuksen pohja ajoittuu 1500-luvun alkuun. Rakennus on perustettu hyvin; siinä on ollut kivijalka sekä hiekkapatja alapohjan tiivisteenä (steriilin hiekan kerros) lattiavetoa estämässä. Löydöistä päätellen rakennus on ollut asumiskäytössä, mutta kaivausalueen suppeudesta johtuen ei löytöjen rakennuksen sisäisestä levinnästä voida vetää johtopäätöksiä. Missään kerroksessa ei voitu havaita jälkiä paikalleen maattuneista taikka palaneista seinistä tai lattiasta. Todennäköisesti rakennus onkin purettu ja kaikki rakennuskelpoinen materiaali kuljetettu pois. Tähän viittaa ikkunalasi, jonka palamattomia kappaleita löytyi lähes kaikista ruuduista sekä se että kaikki havaitut tiilet olivat katkelmallisia ja huonolaatuisia.

Paikalla on ollut jo ennen rakennusta ihmistoimintaa. Hiilikerroksen kivet on selvästi tasoitettu ja niiden kulmikkuudesta ja särmistä päätellen ne eivät ole luonnonkiviä. Hiilikerroksen noki- ja hiilihiput on mahdollisesti levitetty, koska kerroksessa ei voitu havaita selviä palaneita oksia tai muuta paikalleen hiiltynyttä puuainesta. Stratigrafisesti hiilikerros on havaittavissa olevaa rakennuksen pohjaa vanhempi, mutta ajoittavien löytöjen puuttuessa niiden keskinäistä ikäeroa ei voida päätellä. (Kartta 1.7.)

Koeoja 1 b

Koeojan 1a eteläpuolelle, lähelle harjanteen lakea avattiin ruudut 420/180-18. Kasvillisuuden alta paljastui noin 37 cm paksu humuskerros, joka sisälsi kiviä ja hiekkaa. Humuskerroksen alta paljastui ruskea kivensekainen hiekka. Koska humuskerros ei sisältänyt löytöjä ja sen alainen

hiekkakerros vaikutti puhtaalta pohjamaalta, tarkistettiin asia tekemällä ruudun lounaisnurkkaan 23 cm syvä koekuoppa. Koepistosta voitiin todeta, että humuskerroksen alainen ruskea hiekkakerros jatkui syvemmälle muuttuen kivikovaksi. Ruudusta ei tullut löytöjä, eikä siinä voitu havaita muitakaan selviä ihmistoiminnan merkkejä.

3.2 KOEOJAT 2 A JA 2 B

Koeoja 2 a

Georg Haggrén ja Kari Virtanen

Kellarikuopan pohjoispuoliselle tasantelle kaivettiin 1 x 5 metrin kokoinen koeoja: x= 190, y= 390-395. Noin 15 cm paksun pintamullan (kerros 0) alta paljastui ruskea, sekoittunut hiekkakerros (kerros 1). Pintamaan poiston jälkeen jatkettiin kalliopohjaan asti ainoastaan ruudussa 190/394. Hiekkakerroksen paksuus oli 5-7 cm. Tämän alla oli 8-12 cm paksu hyvin tumma, nokinen tai orgaanisen aineen värjäämä hiekkakerros (kerros 2). Sen alla oli noin 5 cm paksu ruskean hiekan kerros (kerros 3), joka lepäsi kallion päällä. Kaivaus tehtiin luonnollisia maakerroksia noudattaen lapiolla ja lastalla.

Löydöt keskittyivät pintamultaan, josta talletettiin kaksi rautanaulan katkelmaa, pala punasavikeramiikkaa, kuonaa, luita sekä ikkunalasia. Ikkunalaseista osa on reunoiltaan retusoituja, osa leikattu lasiveitsellä. Retusoidut lasit ovat 1600-luvulta tai vanhempia, veitsellä leikatut ovat tuskin 1600-luvun puoliväliä vanhempia. Alemmista kerroksista ei talletettu löytöjä.

Koeruutu 2 b

Petteri Pietiläinen

Kellari I:n koillispuolella olevaa tasannetta tutkittiin metallipiikillä. Se painui turpeeseen n. 10 cm, jonka jälkeen kuului ontto kumahdus. Samanlainen ääni kuului n. 10 m² alalta. Alueella oletettiin olevan puurakenteita, mahdollisesti lattian jäännöksiä. Paikalle kaivettiin koeruutu 2b (x= 186, y= 398.) Ruudun koko oli 1x1 m. Noin 10 cm paksun turvekerroksen (kerros 0) alta paljastui tiivis kerros tiili- ja laastimurskaa (kerros 1) Kerros ulottui n. 50 cm syvyyteen turpeen alapinnasta. Kerroksessa ei ollut lainkaan kiviä tai hiekkaa. Kerroksesta löytyi 12 palaa luuta. Luut löytyivät tasaisesti koko kerroksen alueelta, ei selvää keskittymää. Aivan tiili- ja laastimurskakerroksen pohjalla oli kerros kokonaisuina säilyneitä tiiliä, joiden välissä ei ollut laastia.

Tiilimurskakerroksen alla oli 15 cm paksu löydötön kerros vaaleaa täytehiekkää (kerros 2). Hiekan alla oli 6 cm paksu nokimaakerros (kerros 3), jossa ylinnä selvempi nokiraita. Nokimaakerroksen alla oli pohjamaa (kerros 4), joka oli puhdasta hiekkää. Kerrosta kaivettiin n. 10 cm. Kerroksessa oli kolme suurehkoa kiveä. Kivet muodostivat edelleen itä- ja länsiprofiileissa jatkuvan linjan (ks. kartta). Kivien välissä ei ollut laastia. Kuoppa kuvattiin (dia 33191, kuva 108 701, negatiivi 108 689) ja pohjasta piirrettiin kartta (Kartta 1.8.). Kuoppa täytettiin ja pohjalle jätettiin muovi. Jokaisesta kerroksesta otettiin maanäyte. Kaivaus suoritettiin lapiolla ja lastalla ja tasot kaivettiin luonnollisina kerroksina. Tiili- ja laastimurskaa ei seulottu, mutta sen alapuoliset kerrokset seulottiin.

3.3 KOEOJA 3

Marianna Niukkanen

Kumpareen länsipuoliselle alatasanteelle avattiin 1 x 5 m:n laajuinen pohjois-eteläsuuntainen koeoja 3 koordinaatteihin $x= 197-202$ ja $y= 350-351$. Turpeen alta paljastui multainen erikoisten kivien sekainen maa. Mitään rakenteisiin viittaavaa ei ollut näkyvissä (dia 33192). Taso (1) siistittiin lastoilla. Mitään esinelöytöjä ei ollut, ainoastaan puolikas tiili, jota ei otettu talteen. Löydöttömyyden vuoksi kaivettiin syvemmälle vain kahden neliömetrin alalta ($x= 199-201$). Alue kaivettiin lastoin pohjaan eli hiekkamaahan asti, jonka todettiin alkavan noin 5 cm tason 1 alapuolelta (eli n. 20 cm maanpinnasta). Alueelta ei tullut lainkaan löytöjä.(Kartta 1.9.)

3.4 KOEOJA 4

Marianna Niukkanen

Koeoja 4 avattiin kumpareen etelärinteelle lähelle suuremman kellarin oletettua oviaukkoa. Itä-länsisuuntaisen koeojan koko oli 1 x 2 m ja koordinaatit $x= 176-177$ ja $y= 383-385$.

Turpeenpoiston jälkeen alue lapiointiin ja kaivettiin lastoin hiekkaisempaan kovaan maahan asti (taso 1). Lastoin kaivettu maa seulottiin. Alueen itäpäästä löydettiin kivien ja laastin sekainen möykky, joka oli kuitenkin irrallinen eikä liittynyt rakenteisiin. Ainoa löytö oli simpukankuori alueen länsipäässä. (Dia 33193, negatiivi 108 707).(Kartta 1.10.)

Tämän jälkeen alue kaivettiin lapioin ja lastoin tasoon 2 eli puhtaaseen hiekkään saakka. Aluetta laajennettiin puoli metriä itään rakenteiden löytymisen toivossa, mutta laajennusalueelta löytyi ainaostaan edellä mainitun kaltainen irrallinen möykky. Esinelöytöjä ei ollut. Todennäköisesti

kivi- ja laastimöykyt olivat peräisin romahtaneesta (tai puretusta) kellarista. (Dia 33194, negatiivi 108 700).

3.5 KELLARIT I JA II

Marianna Niukkanen

Muntolannokan keskuskumpareella on kaksi selvästi erottuvaa kuopannetta, joita epäiltiin romahtaneiksi tai puretuiksi, maalla täyttyneiksi kellareiksi. Inventaariossa vuodelta 1653¹⁶ mainitaan:

- *1 Kellar Stufua medh fyra fönster och Skårsten*
- *1 Kellar medh Steen Wäggiar, och Trää Taak och låås.*

Vuoden 1668 inventaariossa¹⁷ mainitaan vain

En liten Källare i farstugun medh dörr och låås, och Nyckell.

Suurempi kuopanne (kellari I) sijaitsee kumpareen keskivaiheilla etelärinteellä. Kellari I on halkaisijaltaan itä-länsisuunnassa noin 9 m ja pohjois-eteläsuunnassa noin 7 m sekä reilut kolme metriä syvä. Kuopanteen lounaisreunalla on selvästi erottuva painauma, joka voidaan tulkita mahdolliseksi oviaukoksi. Luoteiskulmassa on noin 2 x 3 metrin laajuinen teräväsärmäisistä kivistä koottu matala kasa. (Dia 33189, kuva 108 683).

Kellarin pohjois- ja itäseinämän yläosaa paljastettiin lapiolla yhteensä noin 14 metriä puolen metrin korkuisena koillisnurkan molemmin puolin (kuoppa 1). Poistettu maa koostui mullasta ja laastin, tiilimurskan ja kivien sekaisesta purkujätteestä, josta löytyi muutama vanhan ikkunalaisin pala. Seinä osoittautui eri kokoisista lohkoista luonnonkivistä laastilla muuratuksi.

Lisäksi kaivettiin koekuopat sekä länsi- että eteläseinämään. Länsiseinämästä (kuoppa 3) paljastettiin edellämainitun kaltaista muurattua kiviseinää noin puolen metrin levyiseltä matkalta pohjaan saakka. Kuopasta löytyi pala vanhaa ikkunalaisia. Eteläseinämään kaivettiin puolen metrin levyinen koekuoppa pohjaan eli vajaan puolentoista metrin syvyyteen maanpinnasta (kuoppa 2). Muurattu kiviseinä jatkui pohjaan asti. Maakerroksista oli erotettavissa pintamullan jälkeen kaksi eri purkujätekerrosta, joista ylempi koostui kivistä ja laastista ja alempi tiilimurskasta ja laastista.

---

¹⁶ Riksarkivet: Rydboholmssamlingen, IV. Wrangel, c. Gods i Finland och Balticum.

¹⁷ Ibid.

Alinna oli puukerros, johon oli painunut laastia ja tiiltä ja josta löytyi luita, ikkunalasin paloja sekä rautainen saranamainen esine. (Kuvat 108 714, 715, negatiivit 108 688, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 716, 717).

Pienempi (kellari II), halkaisijaltaan noin 7 m, sijaitsee kumpareen kaakkoisrinteellä noin 55 metriä itään suuremmasta. Kuopanteen koillisseinämistä paljastettiin lapiolla noin metrin matkalta luonnonkivistä muurattua seinää, jonka voidaan olettaa jatkuvan molempiin suuntiin ja muodostavan jonkinlaisen huonetilan seinät. Kuopannetta ei tutkittu enempää. Maanomistajan suullisen tiedon mukaan kuopanteessa on poltettu joskus kokkoa. (Dia 33190, kuva 108 678).

Mahdollisesti kysymyksessä ovat vuoden 1653 inventaariossa mainitut kellarit, mutta tutkimusten ollessa tässä vaiheessa on mahdotonta sanoa kumpi kellari on kumpi ja kumpaa ei mainita enää vuonna 1668. Kuitenkin kivi-, laasti- ja tiilimurskakerrokset sekä ehjien tiilien puuttuminen viittaavat siihen, että ainakin kellari I on jossain vaiheessa purettu.

3.6 ITÄPUOLISEN KUKKULAN TARKISTUS

Marianna Niukkanen

Varsinaisen kuninkaankartanokumpareen itäpuolisen kukkulan lakitasanteella havaittiin noin kahden metrin mittainen suurehkojen kivien muodostama pohjois-eteläsuuntainen rivi, joka puhdistettiin esiin. Kivirivin molemmin puolin kaivettiin lapioin noin 50 cm X 50 cm kokoiset koekuopat, joissa noin 10 cm paksuisen humuskerroksen jälkeen alkoi puhdas kiviensekainen ruosteenvärinen pohjahiekka. Esinelöytöjä ei ollut. (Dia 33195).

Todennäköisesti kysymys ei ollut vanhasta rakenteesta. Kukulalla näkyy rakennus v. 1938 ja 1948 otetuissa ilmakuvissa.

4. KOEKUOPITUS

Karim Peltonen

Muntolannokan keskiharjanne jatkuu nykyisestä viljelysrajasta satakunta metriä länteen leveänä ja tasaisena peltotasanteena. Tasanteen pohjoisreuna viettää varsin jyrkästi muodostaen alemman tasanteen, joka jatkuu alavana aina Perniönjokeen saakka. Tasanteen eteläreuna laskeutuu loivasti Kiskojokeen muodostaen välillä terassin (negatiivit 108 690, 691, 692). Tasanteen laki on keskimäärin 7 m/mpy, joten se on jo keskiajalla muodostanut niemen kärjen. Alueella on ainakin 1600-luvun lopulla ollut pelto, jonka yhteydessä mahdollisesti torppa¹⁸. Alue on kuitenkin välillä jäänyt pois viljelyskäytöstä, sillä se on raivattu laitumesta pelloksi uudelleen vasta 1960-luvulla. Pellonraivauksen yhteydessä on paikalle tuotu täytemaata sekä louhittu peruskalliota¹⁹. Tutkimusajankohtana alue oli kesannolla.

Tasanne jäi kevään 1993 pintapoiminnan ulkopuolelle, mutta koska siellä kuitenkin havaittiin maanpinnassa merkkejä aiemmasta ihmistoiminnasta, mm. tiiltä, kuonaa sekä kappale Westervald-keramiikkaa, päätettiin se koekuopittaa. Koekuopituksen tavoitteena oli selvittää alueen maaperän laatu, mahdollisen kulttuurikerroksen esiintyminen sekä löytöaineiston luonne.

Koekuopitusta varten harjanteen suuntaisesti vedettiin kaksi itä-länsisuuntaista linjaa 20 metrin päähän toisistaan (A ja B). Kummallekin linjalle kaivettiin neljä koekuoppaa kahdenkymmenen metrin välein. Linjojen vedossa käytettiin apuna prismaa, vaaituskonetta ja mittanauhoja. Koekuopitusta laajennettiin vetämällä näihin linjoihin nähden kohtisuorasti etelään päin kaksi linjaa, jälleen kahdenkymmenen metrin päähän toisistaan (y=209 ja y=229). Linjoille kaivettiin neljä koekuoppaa kahdenkymmenen metrin välein. Yhteensä alueelle kaivettiin 13 koekuoppaa. (Kartta 1.11., Liite 3.)

Kuopat nimettiin koordinaatistoon nähden takaperoisesti itä-länsisuuntaisten vaakalinjojen mukaan kirjaimella (A,B, etc.) pohjoisesta etelään päin sekä idästä länteen järjestysnumerolla, joka ilmaisee kuopan paikan vaakalinjalla. Nimeämisen nurinkurisuus johtui suunnitelmasta laajentaa kuopitusta etelään ja länteen eli mahdollisen asutuksen kannalta otollisimmille alueille. (Tasanteen pohjoispuoli on vielä nykyäänkin kosteata ja savista, joten se parisataa vuotta sitten, potentiaalisena rantaniittynä, lienee soveltunut korkeintaan laiduntamiseen).

¹⁸ Björkenheim, Carl G. 1912. Näse-gård i Bjärnä, s.19. Helsingfors.

¹⁹ Urban Silénin suullinen tiedonanto 14.9.1993.

Pohjoisempi koekuoppalinjoista (A, x= 210) sijoittui harjanteen pohjoisreunalle hieman rinteesen, eteläisempi (B, x= 190) kokolailla harjanteen laelle (ks. kuopituskartta). Näihin nähden kohtisuorat koekuoppalinjat laskeutuivat harjanteen kaakkoisrinnettä alas ulottuen lähes rinteesä olevalle väliterassille saakka.

Kuoppien keskikooksi tuli noin 50 x 50 cm. Kuopat kaivettiin puhtaaseen pohjamaahan saakka, jonka jälkeen niistä havainnoitiin maalajit ja profiilin kerrokset. Löytöjen taltioimiseksi kuopista kaivettu maa seulottiin. Dokumentointityössä käytettiin apuna kokeiluluontoisesti erityistä koekuoppalomaketta. (Liite 5.)

Havainnot

Kuoppia A1 ja B1 lukuunottamatta kuopista havaitut profiilien horisontit eivät poikenneet toisistaan. Kaikissa kuopissa, poikkeuksena em. kuopat, havaittiin savinen ja tumma peltomultakerros, jonka paksuus vaihteli 25 cm:stä 35 cm:in. Useimmissa kuopissa oli lisäksi peltomultakerroksen yläosassa kuohkeampi kyntökerros, jossa toisinaan erottuivat auran jäljet. Kuopissa A2, B5, C2, D1 ja D2 pintamaan alta paljastui koskematon pohjamaa, jonka laatu vaihteli lähes valkoisesta siltistä sinertävään saveen. Pohjamaa erottui pintakerroksesta yksiselitteisesti värjäytymättömyytensä ja rakenteensa puolesta (siltissä voitiin havaita selvät lustot).

Kuopissa A3 ja A4 sekä B2-4, oli edellämainitun kaltaisen pohjamaan päällä havaittavissa ohut (6-10 cm), pintamaan värjäämä kerros, joka erottui profiilista pintamaata vaaleamapana kerroksena. Tässä ns. välikerroksessa ei ollut havaittavissa pohjamaalle ominaista luonnontyypistä rakennetta (esim. lustoja).

Kuopassa A1 havaittiin normaalin pintakerroksen lisäksi edellistä vaaleampi värjäytynyt kerros, joka jatkui n. 30 cm koskemattoman pohjamaan sisään. Profiilissa tämä värjäytynyt alue leikkasi viistosti koskemattoman pohjamaan muistuttaen lähinnä ojan tms. kaivannon poikkileikkausta.

Kuopassa B1 havaittiin n.23 cm paksu kyntökerros, jonka alapuolelta alkoi n. 35 cm paksu värjäytyneen ja liikutellun saven kerros. Värjäytyneen savikerroksen alta alkoi erittäin tumma (hiilensekainen) ja pehmeä kerros, jonka paksuudeksi saatiin vähintään 25 cm ja joka piikillä kokeiltuna tuntui jatkuvan vielä n. 15 cm, ilmeisesti saviseen pohjamaahan saakka (piikin kärjessä puhdasta savea). Tämän havainnon perusteella koekuopitusta päätettiin laajentaa etelään päin johdannossa selostetulla tavalla.

Löydöt

Varsinaiset löydöt jäivät vähäisiksi. Eniten löydöissä on palamatonta ja patinoitunutta luuta, seuraavaksi eniten keramiikkaa. Näiden lisäksi löydöissä on myös pala ikkunalasia, hevosenkengän-
naula, liitupiipun varren katkelma sekä mineriitiksi tulkittua asbestisekoitteista levyä. Lisäksi kaikkien kuoppien pintakerroksessa voitiin mullan seassa havaita tiili- ja laastimuruja. (Liite 4.3.)

Löydöissä esiintyvä keramiikka on tyypiltään lasitettua punasavikeramiikkaa, jollaista on Suomessa ja Ruotsissa käytetty keskiajan lopulta aina 1900-luvulle saakka. Kuopasta B2 löydetty suureunakappale on ilmeisesti peräisin ns. kolmijalkapadasta, mikä astiatyyppinä on ollut käytössä 1500-luvulta 1700-luvulle.

Muidenkin löytöjen ajoitus on yhtä liukuva. Kuopan B4 liitupiipun varsi ei voi olla 1590-lukua vanhempi ja samanlaisia on käytetty aina 1800-luvun puoliväliin saakka. Ko. liitupiipun katkelmasta puuttuvat kaikki ajoitukselliset piirteet. Kuopasta A3 löytynyt vihertävä lasinkappale on todennäköisesti peräisin ikkunasta. Vastaavanlaista vihertävää hyttilasia on käytetty ikkunoissa 1500-luvun lopulta 1800-luvun alkuun saakka.

Ajoitukseltaan täysin epävarmoja löytöjä luun ohella ovat kuopan D2 kivihioin ja kuopan B3 hevosenkengännaula. Kivisten hioimien ja hevosenkengännaulojen käyttö on alkanut jo esihistoriallisella ajalla ja jatkunut pitkälle meidän päiviimme saakka. Tiili- ja laastimurut viittaavat rakennuksiin. Löydöissä on myös rakentamisessa käytettyä mineriittiä, joka ei voi olla 1900-luvun alkupuolta vanhempaa. Koska paikka on ollut koko 1900-luvun asumaton ja rakentamaton voidaan mineriitin olettaa kulkeutuneen paikalle täytemaan myötä. Mineriitin paloja löytyi vain kahdesta kuopasta pintakerroksesta, selvästi erottuvasta karkeammasta, hiekkapitoisesta maasta. Ne eivät näin ollen välttämättä liity pintakerroksessa havaittuihin tiili- ja laastimuruihin, joita esiintyi yleisesti pintakerrokseen sekoittuneena, vailla poikkeavaa kontekstia.

Johtopäätökset

Koekuopituksen perusteella voidaan todeta, ettei tutkitulla peltoalueella ole havaittavissa selvää löytö- tai kulttuurikerrosta. Koska kaikki löydöt ovat sekoittuneena pintakerrokseen, voidaan olettaa, että mikäli alueella on joskus ollut kulttuuri- tai löytökerros, se ei ole ollut paksu ja että se on tuhoutunut viimeistään silloin, kun alue on raivattu pelloksi.

Löytöjen ajoitus on liukuva, mutta ne ovat kaikki kuitenkin keskiaikaa nuorempia, aikaisintaan 1500-lukua. Koska paikalle on ainakin 1960-luvulla ajettu täytemaata, jonka alkuperästä ja

määrästä ei ole tietoa, on mahdollista, että ainakin osa löydöistä on peräisin muualta. Selvän stratigrafian puuttuessa ei löytöjen alkuperä ole mineriittiä lukuunottamatta selvitetävissä. Koekuopituksen pienialaisuuden vuoksi ei myöskään löytöjen levinnästä ole mahdollista vetää johtopäätöksiä.

Kuopan B1 tumma ja paksu kerros muodostaa muihin kuoppiin nähden poikkeuksen. Ilmiö ei kuitenkaan ole laaja koska sitä ei havaittu ympäröivissä koekuopissa. Todennäköisesti kyseessä on tummalla maalla täytetty tai täyttynyt kaivanto, esim. oja tai vastaava. Löytöjen puuttuessa ilmiölle ei voida antaa tarkkaa ajoitusta. Sama koskee myös kuopassa A1 havaittua ojan leikkausta, joka sekin jää ajoitusta vaille.

Muntolannokan itärinteen koekuopitus

(kuopat 1 ja 2)

Muntolannokan länsipään lisäksi koekuopitusta suoritettiin myös keskiharjanteen kaakonpuoleisella peltoalueella. Pintapoimintahavaintojen perusteella paikalla päätettiin suorittaa koekuopitus mahdollisen kulttuurikerroksen havaitsemiseksi. Maa osoittautui kuitenkin niemen länsikärkeä kovemmaksi ja hankalammaksi kaivaa, joten aikapulan vuoksi koekuopitus jätettiin kesken. Kaivetuista kahdesta kuopasta ei kummastakaan havaittu selvää löytö- tai kulttuurikerrosta. Löydöt koostuivat kolmesta ikkunalasin palasta, lisäksi pintakerroksessa havaittiin runsaasti tiili- ja laastimuruja.

5. YHTEENVETO JA TULKINTA

Georg Haggrén

Tutkimusten tässä vaiheessa on varmistunut, että Perniön Latokartanon Muntolannokalla sijaitsevalla metsikköisellä kumpareella ja siihen etelä- ja länsipuolelta rajoittuvalla pellolla on kiinteä muinaisjäännös, hyvin säilynyt historiallisen ajan raunioalue. Siihen kuuluu ainakin kahden kivikellarin rauniot sekä yksi suuri rakennuksenpohja. Tehdyt havainnot viittaavat siihen, että paikalla on ollut näiden lisäksi useita muita rakennuksia.

Pintapöiminnan tuloksena selvisi, että Muntolannokan keskikumpareeseen etelä- ja länsipuolelta rajautuvalla pellolla on ollut rikas, ainakin 1500-luvulle ja 1600-luvun alkupuolelle ajoittuva asuinpaikka. Löytöaineiston monipuolisuus ja siihen kuuluvat tuontitavarat viittaavat siihen, että paikka liittyy Vaasa-ajan kuninkaankartanoon. Länsipuoliselle pellolle tehtiin syksyllä useita koekuoppia, mutta niissä ei paljastunut kiinteitä rakenteita tai ehjää kulttuurikerrosta.

Kumpareen korkeimmalla kohdalla sijainneeseen suureen talonpohjaan tehdyt koeojat ja niiden ylemmästä kulttuurikerroksesta löytyneet rahat osittavat, että rakennus lienee ollut käytössä jo 1500-luvun alkupuolella. Rakennuksessa ei ole palojälkiä tai maatuneita rakenteita, joten se on todennäköisesti hävitetty purkamalla. Rahojen löytökerroksen alla oli paksu täytemaakerros, jonka alla havaittiin nokimaakerros, josta ei saatu yhtään ajoittavaa löytöä. Kerroksen ajoitusta ja laajuutta ei näissä tutkimuksissa pystytty selvittämään.

Kellariraunioista ei saatu ajoittavia löytöjä, mutta Näsen kuninkaankartanoon on 1550-luvulla tehty alaosastaan kivistä muurattu rakennus. Vuonna 1653 Näsessä oli yksi kivikellari ja yksi holvaamaton kellaritupa. Myöhemmissä 1650-70-lukujen inventaarioissa mainitaan näistä vain kellaritupa. On luultavaa, että nämä v. 1653 mainitut kellarit ovat samoja kuin nyt tutkimamme. Tämän varmistaminen vaatii lisätutkimuksia.

Pintapöiminnan avulla saatiin Muntolannokan pohjoisosassa Perniönjoen rannan tuntumasta rajattua 1600-luvun markkinapaikka. Ympäristöstään se erottuu selvimmin runsaiden liitupiippulöytöjen ansiosta.

Vuoden 1993 tutkimuksissa on pyritty inventoimaan ja kartoittamaan Perniön Latokartanon Muntolannokan muinaisjäännösalueetta sekä pienimuotoisin koekaivauksin selvittämään raunioiden rakennetta. Tältä pohjalta Sukka-projektin tutkimuksia Muntolannokalla on tarkoitus jatkaa. Tämän raportin tuloksia voidaan pitää vasta alustavina.

Perniö Latokartano Muntolannokka
SUKKA -projekti 1993
Liite 1 / Karttaluettelo

- 1.1 1,5 kertainen suurennos peruskarttalehdestä 20 122 PERNIÖ
- 1.2 Muntolannokan yleiskartta 1:2500
- 1.3 Yleiskartta koekaivausalueesta 1:500

- 1.4 Kaivausalue 1A, mk: 1:50, taso 1
- 1.5 sama, taso 2
- 1.6 sama, taso 3
- 1.7 Kaivausalue 1A, tulkittu profiili länteen, mk: 1:25

- 1.8 Koekuoppa 2B, Taso 2, mk: 1:50

- 1.9 Koeoja 3, tasot 0-2, mk: 1:50
- 1.10 Koeoja 4, tasot 0-2, mk: 1:50

- 1.11 Koekuopitusalue, mk: 1:500

PERNIÖ LATOKARTANO MUNTOLANNOKKA

SUKKA -projekti 1993

Kartta 1

Yleiskartta

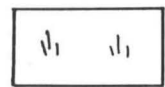
Mk 1:500

Piirt. (D. Fewster, R. Ylönen), K. Peltonen 9.10.1993

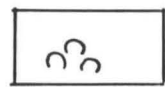
Kp 1 = 10.98 m/mpy

Kp 2 = 8.78

Kp 3 = 9.02

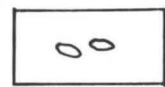
heinikkoa

vesakkoa

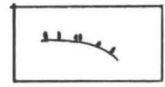
pensaikkoa (vadelma, nokkonen)

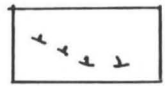
maakiviä, Kp-kivi

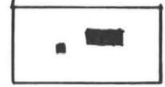
lohkarikkoa

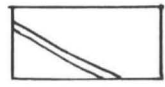
kalliopaljastuman reuna

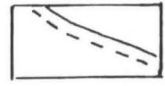
terassin reuna

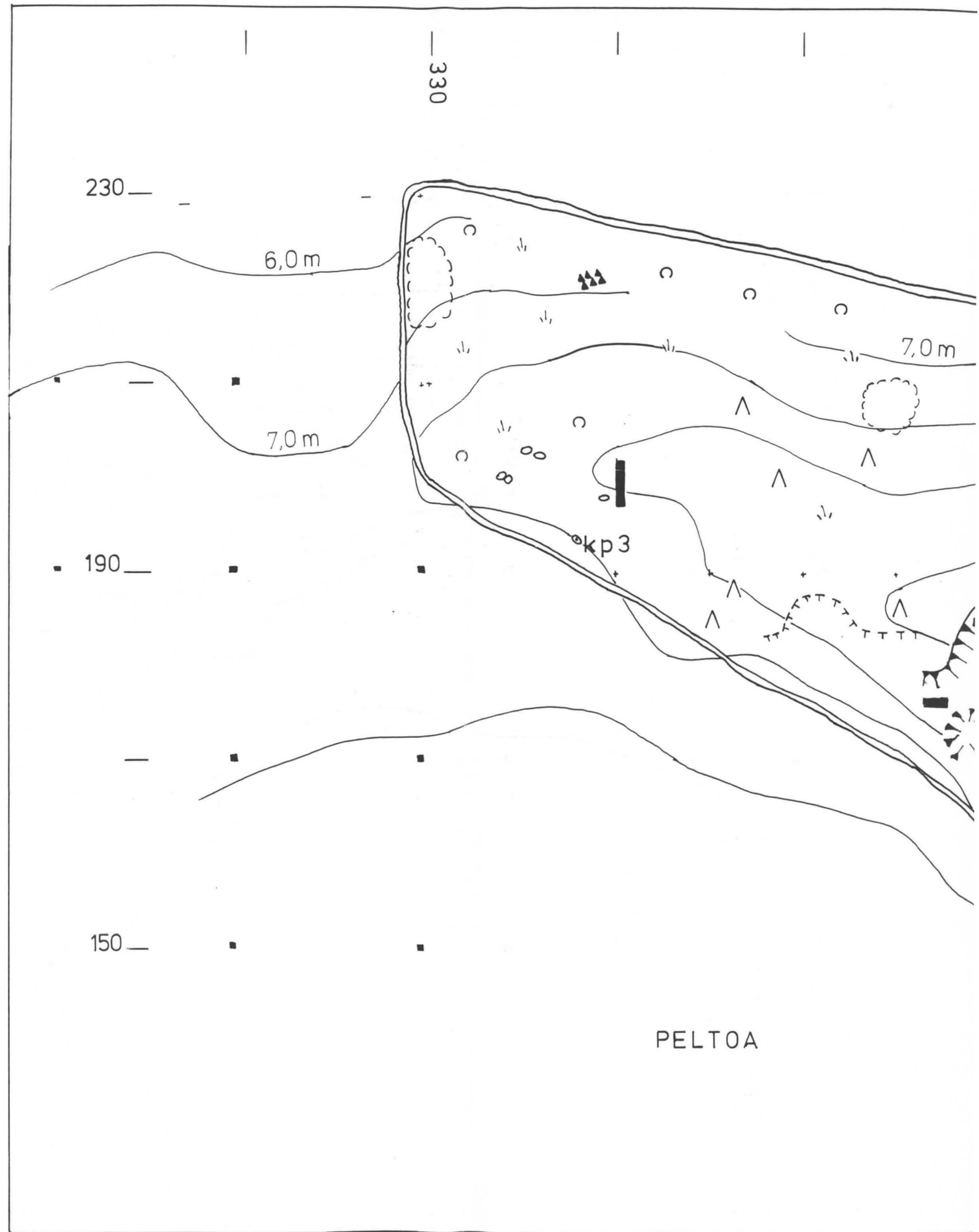
koekuoppa, kaivausalue

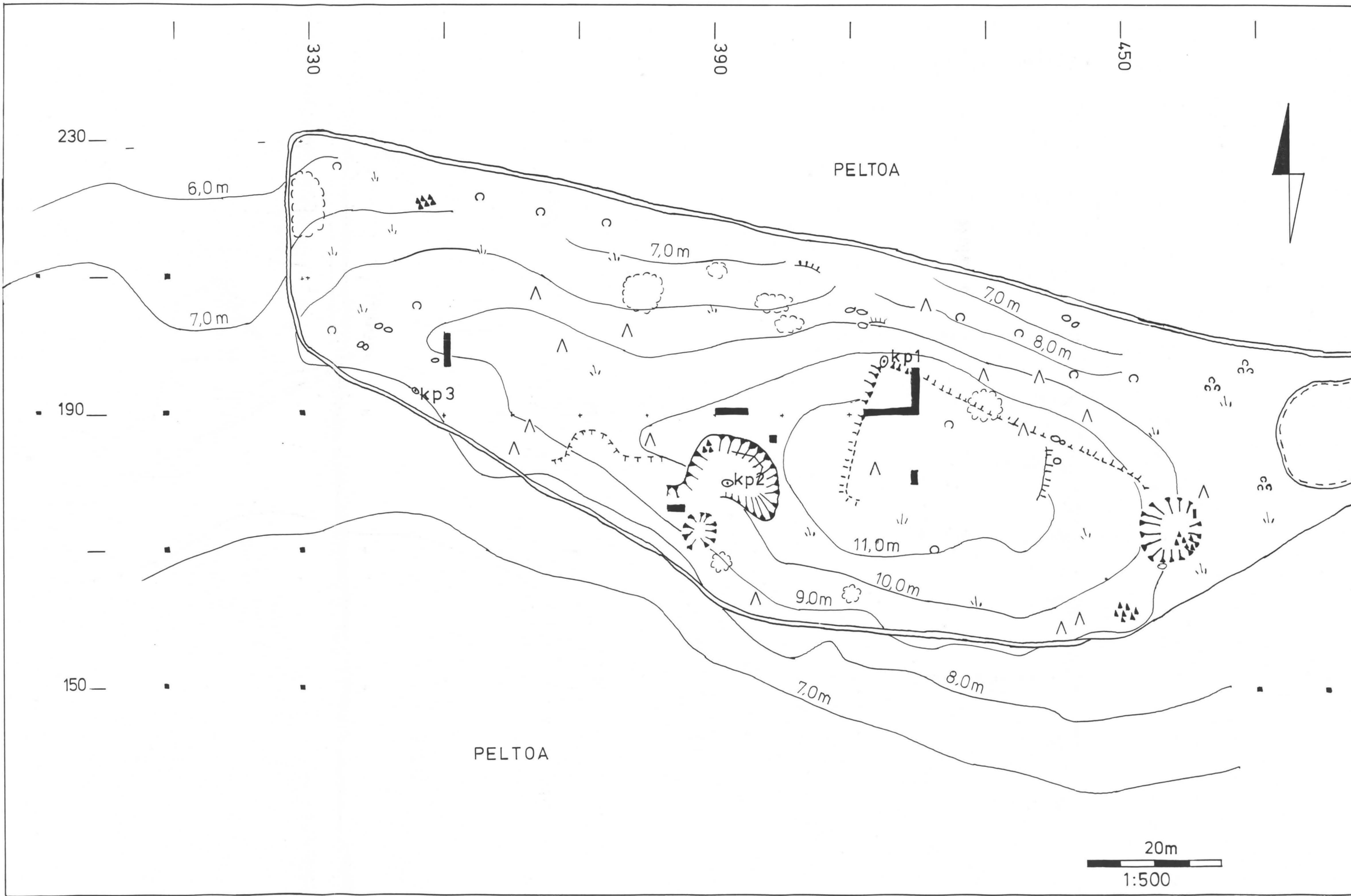
oja

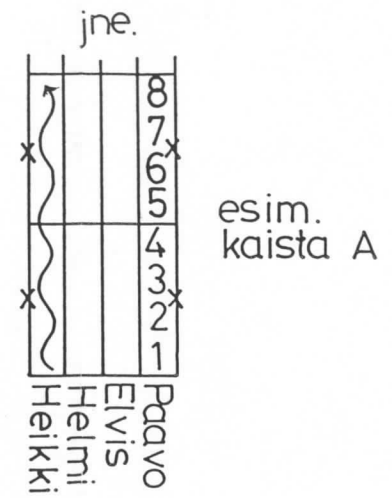
tien reuna

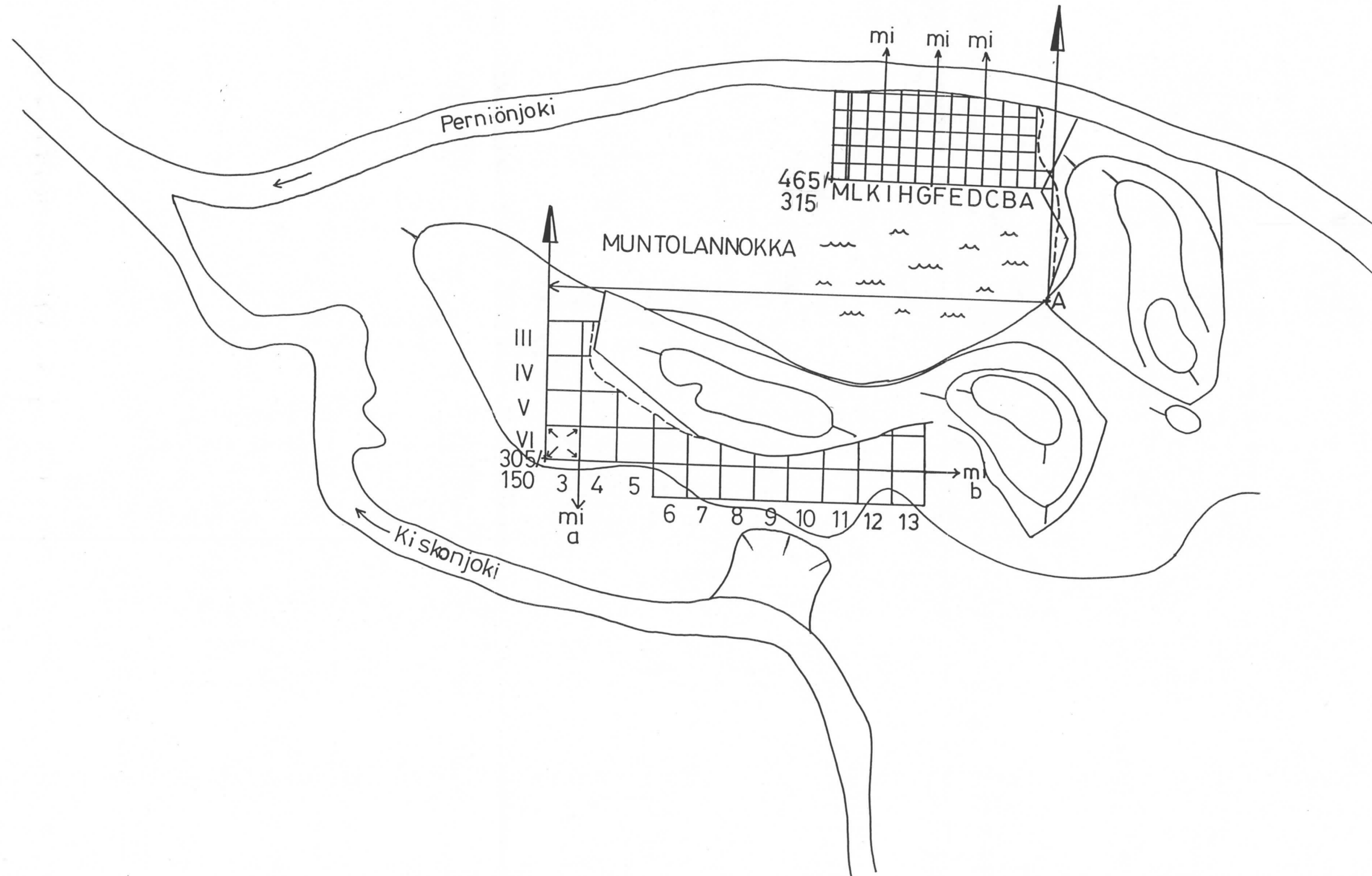

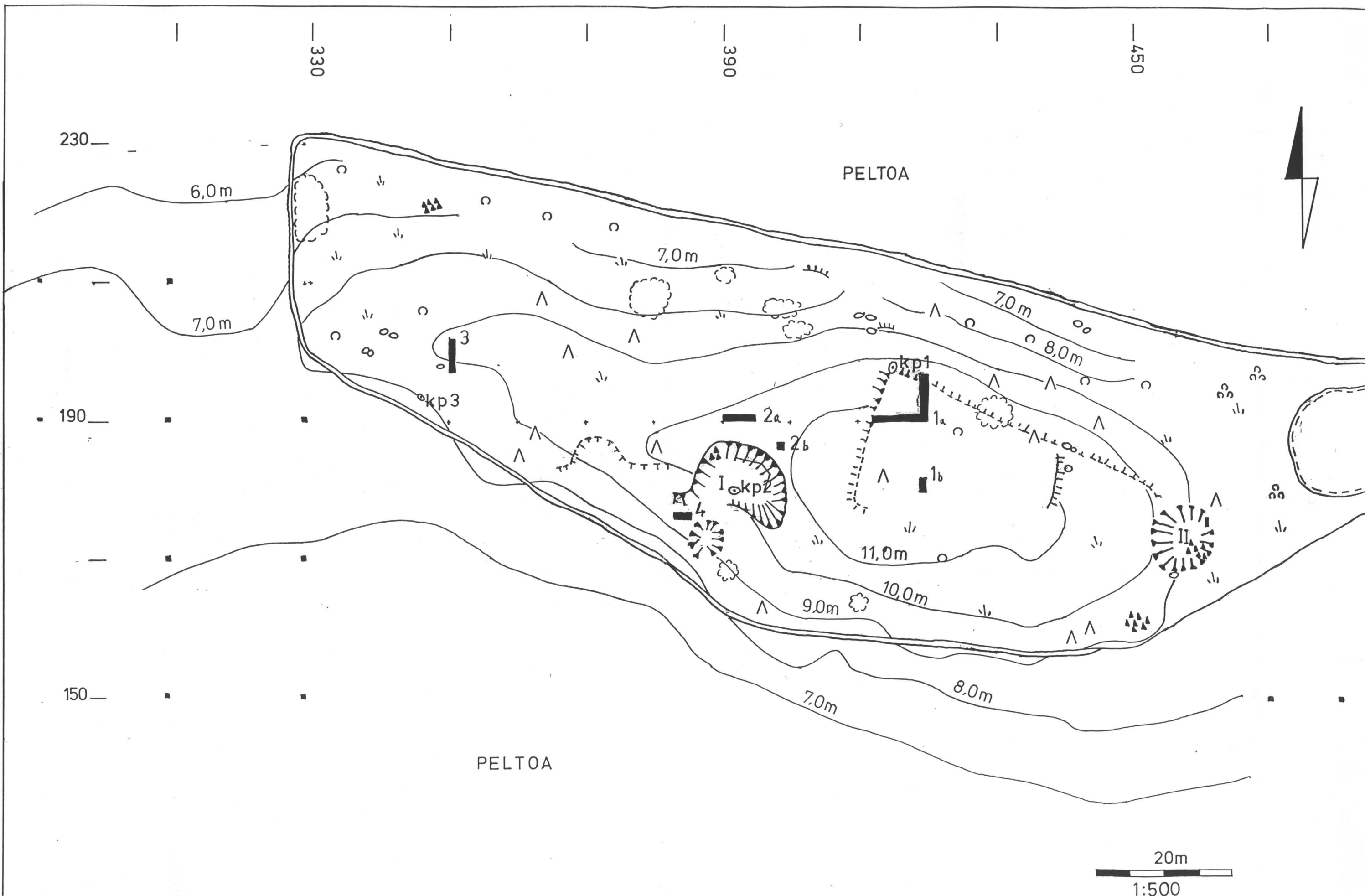

Perniö Latokartano Muntolannokka
 Helsingin yliopisto / SUKKA -projekti 1993
 Kartta 1.2
 Yleiskartta Muntolannokasta, 1:2500
 J. Mellanen

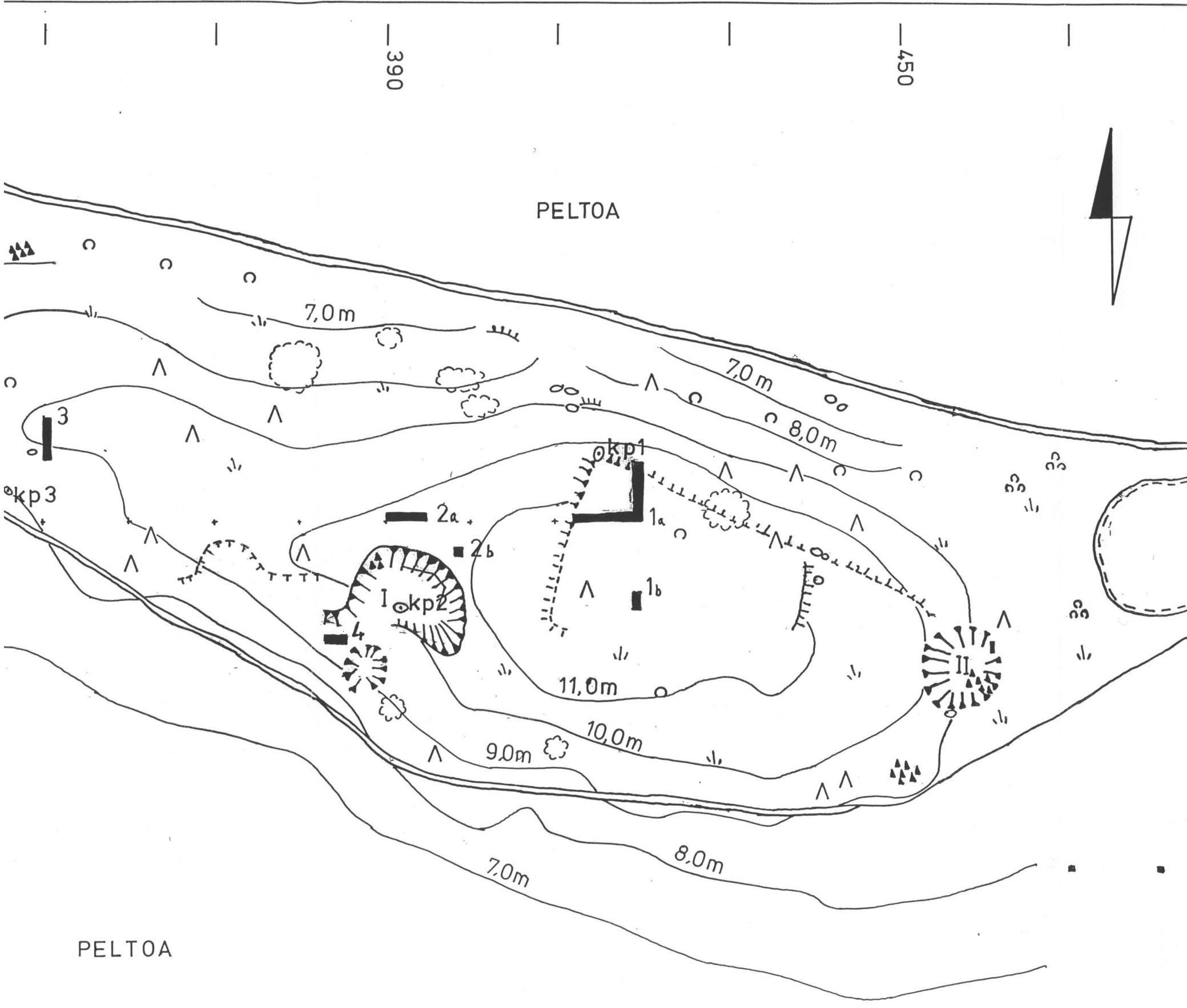

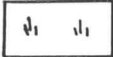
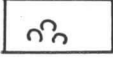

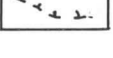
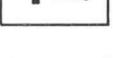

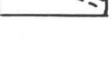
- A vaaituskone
- mi metallinilmäsimella kuljettu linja
- ~ vetinen notkelma
- - - todellinen raja

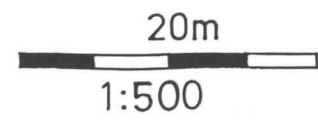

Kp 1 = 10.98 m/ppy
 Kp 2 = 8.78
 Kp 3 = 9.02

- heinikkoa
- vesakkoa
- pensakkoa (vadelma, nokkonen)
- maakiviä, Kp-kivi
- lohkariekkoo
- kalliopaljastuman reuna
- terassin reuna
- koekuoppa, kaivausalue
- oja
- tien reuna

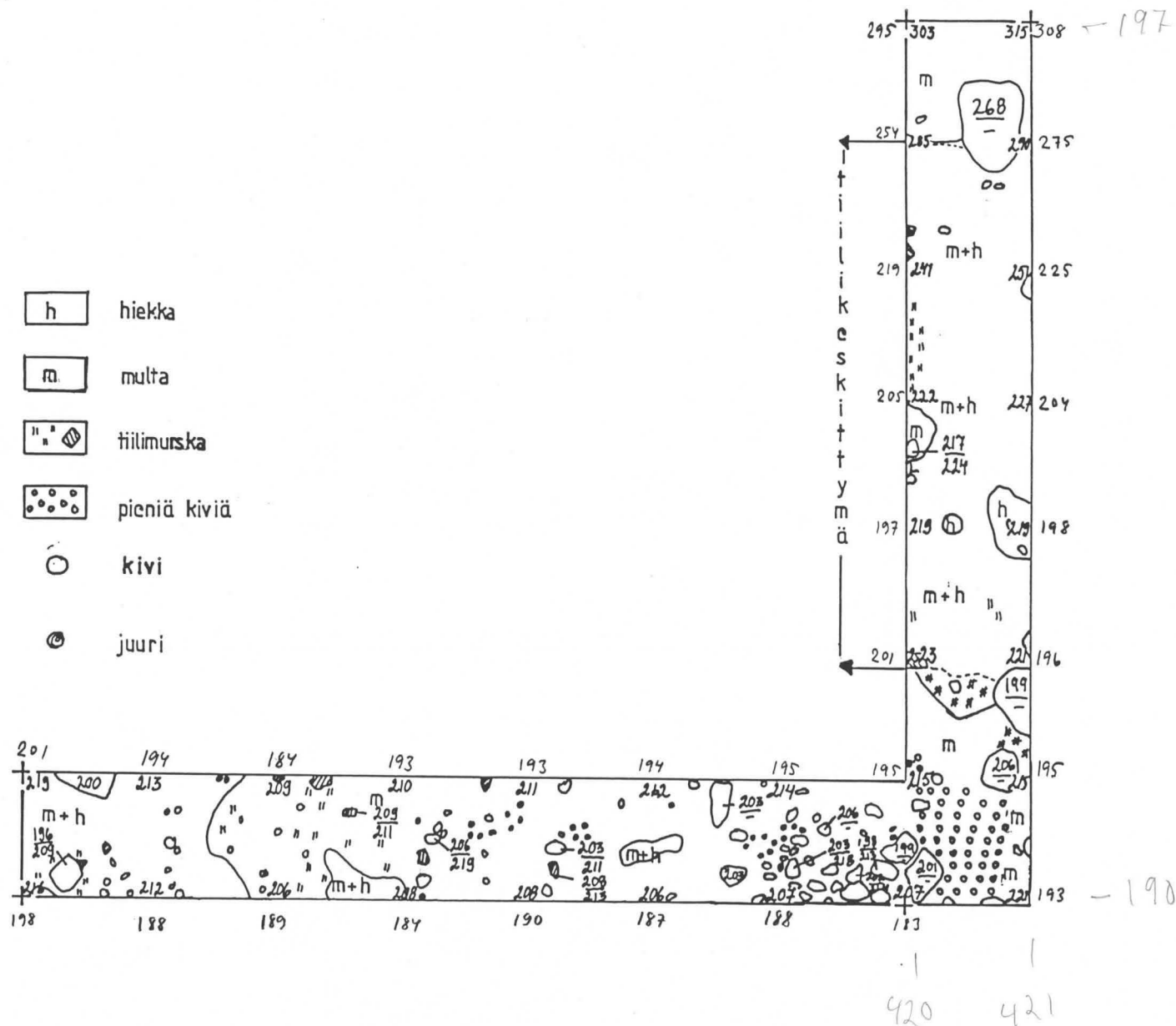
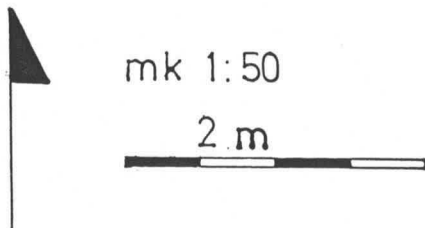
PELTOA

Perniö Latokartano Muntolannokka
 Helsingin yliopisto / SUKKA -projekti 1993
 Kartta 1.4
 Kaivausalue 1A

Taso 1
 MK: 1:50
 Kone = 13.38 m/ppy
 T. Kuusela, M. Koivikko

- h hiekka
- m multa
- " " " " tiilimurska
- pieniä kiviä
- kivi
- ⊙ juuri

Perniö Latokartano Muntolannokka
 Helsingin yliopisto / SUKKA -projekti 1993
 Kartta 1.5
 Kaivausalue 1A

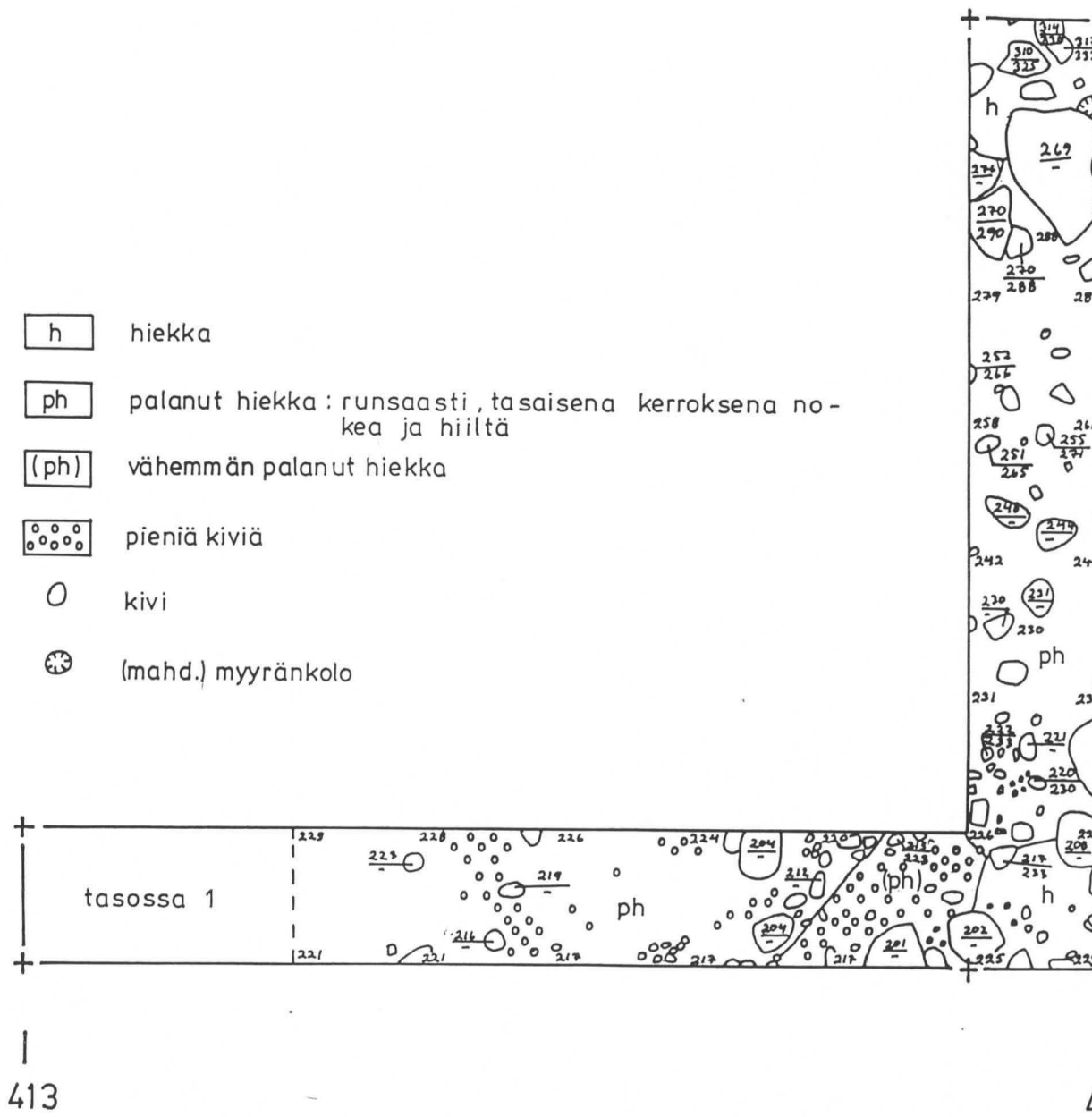
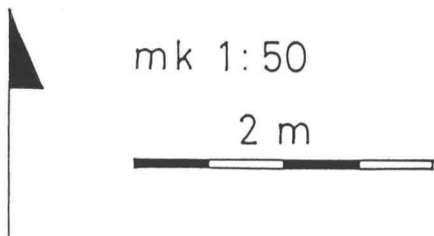
Taso 2 (= palokerroksen pinta)

MK: 1:50

Kone = 13.38 m/mpy

T. Kuusela, M. Koivikko

- h hiekka
- ph palanut hiekka : runsaasti, tasaisena kerroksena no-
kea ja hiiltä
- (ph) vähemmän palanut hiekka
- o o o o pieniä kiviä
- o kivi
- ⊗ (mahd.) myyränkolo

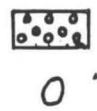

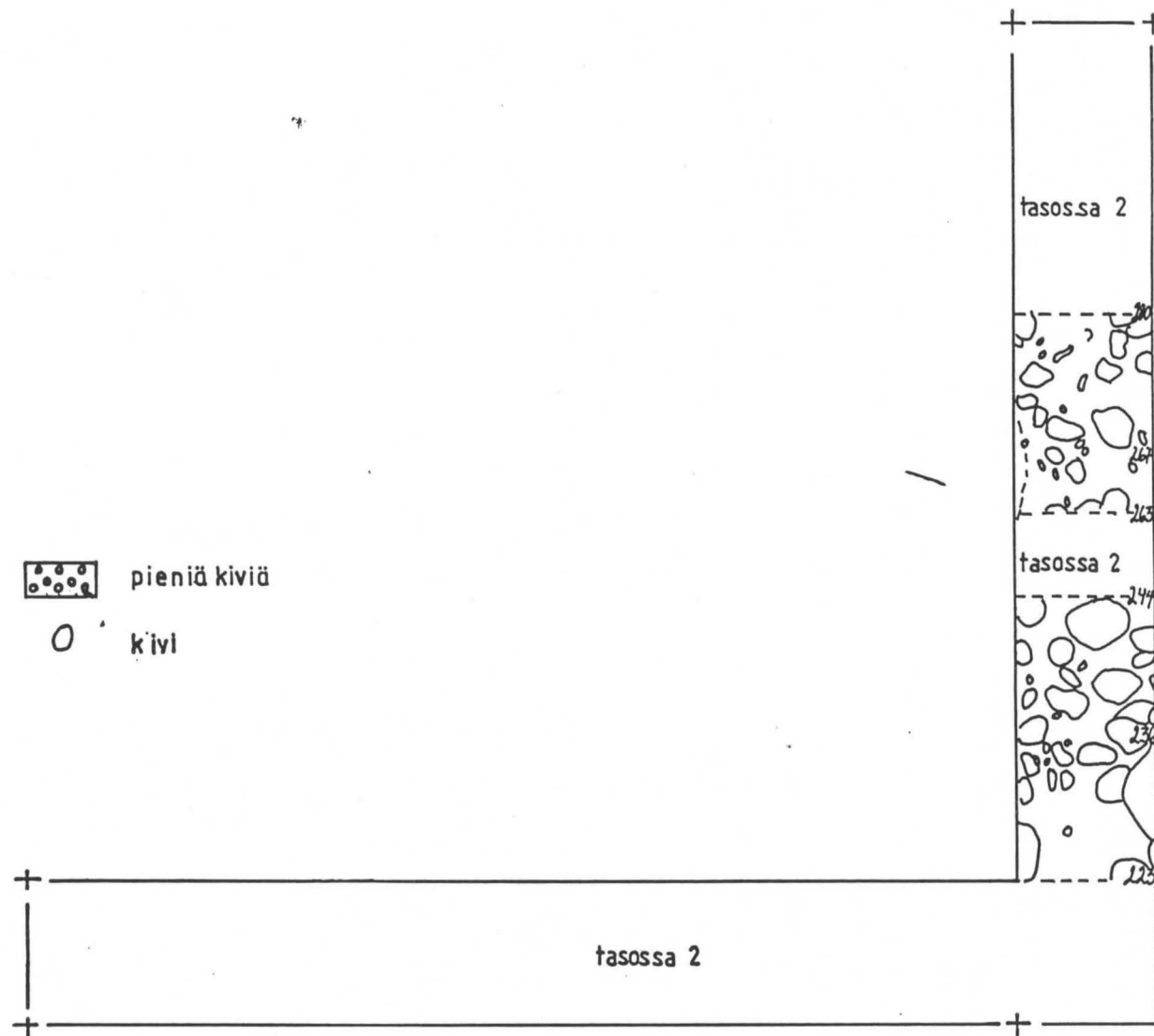
— 197

— 190

Perniö Latokartano Muntolannokka
Helsingin yliopisto / SUKKA -projekti 1993
Kartta 1.6
Kaivausalue 1A

Taso 3 (= palokerros poistettu)
MK: 1:50
Kone = 13.38 m/mpy
T. Kuusela, M. Koivikko

 pieniä kiviä
O kivi

Perniö Latokartano Muntolannokka
Helsingin yliopisto / SUKKA -projekti 1993
Kartta 1.7
Kaivausalue 1A

Tulkittu profiili länteen (X: 190-197 / Y: 420)

MK: 1:25

D. Fewster, K. Peltonen

M Multakerros

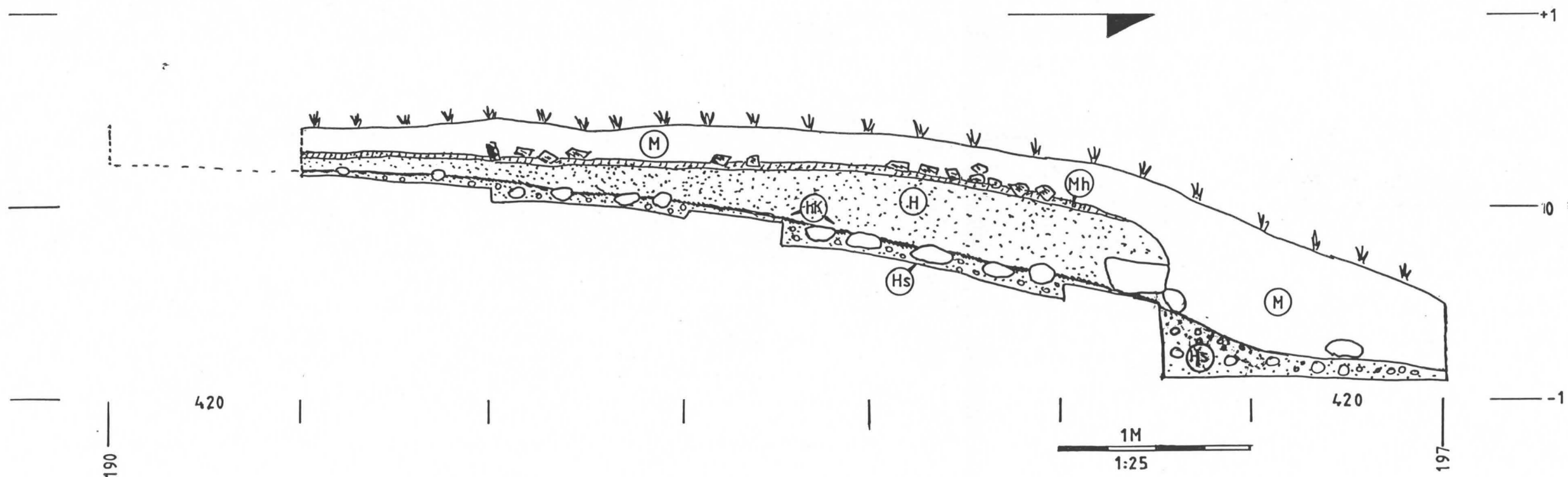
Mh Mullan värjäämä hiekka

H Steriili hiekkakerros

hK Hiilikerros

Hs Soransekainen hiekkakerros

0 = 11.09 m/mpy

Perniö Latokartano Muntolannokka
Helsingin yliopisto / SUKKA -projekti 1993
Kartta 1.8
Koekuoppa 2B

Taso 2 (=hiilikerroksen alla oleva pohjamaa + kivet)

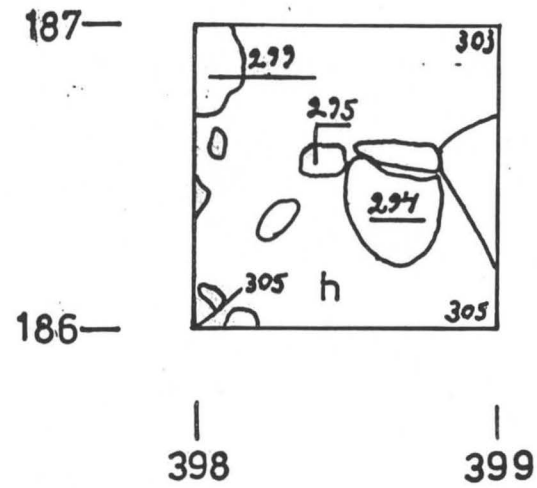
KP = 13.41 m/mpy

MK: 1:25

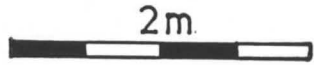
P. Pietiläinen

h: ruskea hiekka

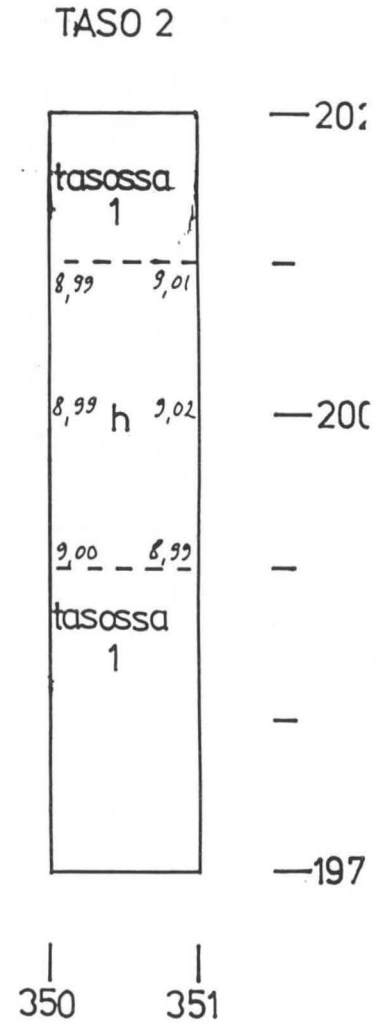
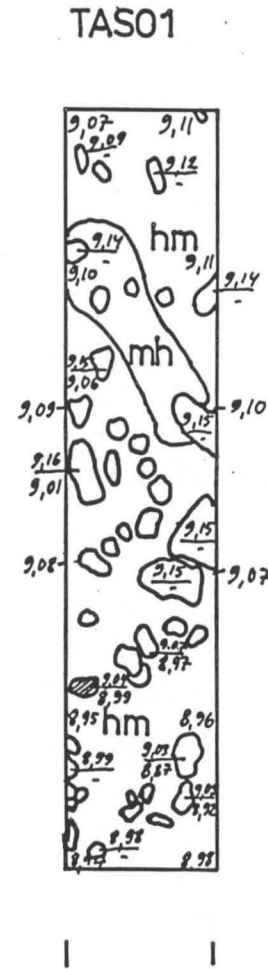
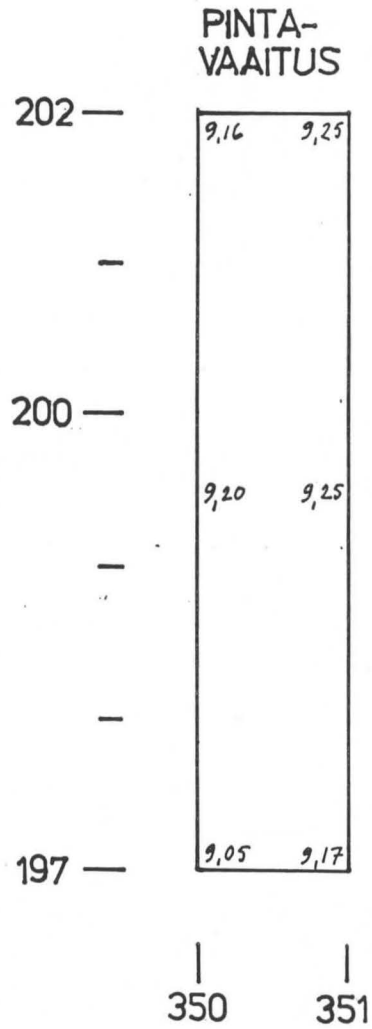
1 m

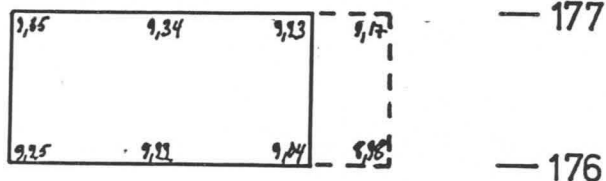
Perniö Latokartano Muntolannokka
 Helsingin yliopisto / SUKKA -projekti 1993
 Kartta 1.9
 Koeaja 3
 MK: 1:50 / Luvut m/mpy
 Tasot 0-2
 M. Huotari 13.9.1994

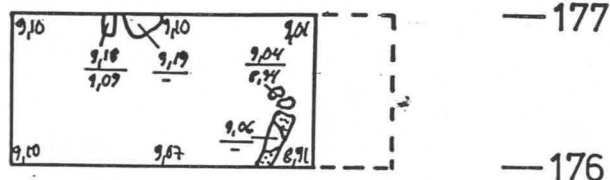
- hm hiikkainen multa
- mh mullansekainen hiekka
- h hiekka
- kivi
- tili

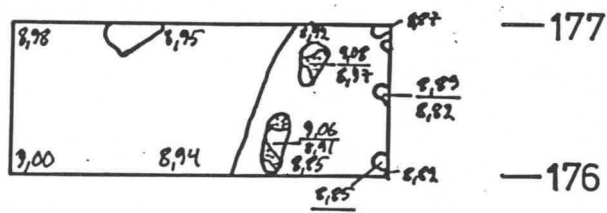
PINTAVAAITUS

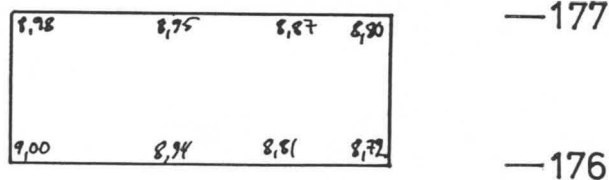
TASO 1

TASO 2

POHJAVAAITUS

hm hiekkainen maa

h hiekka

○ kivi

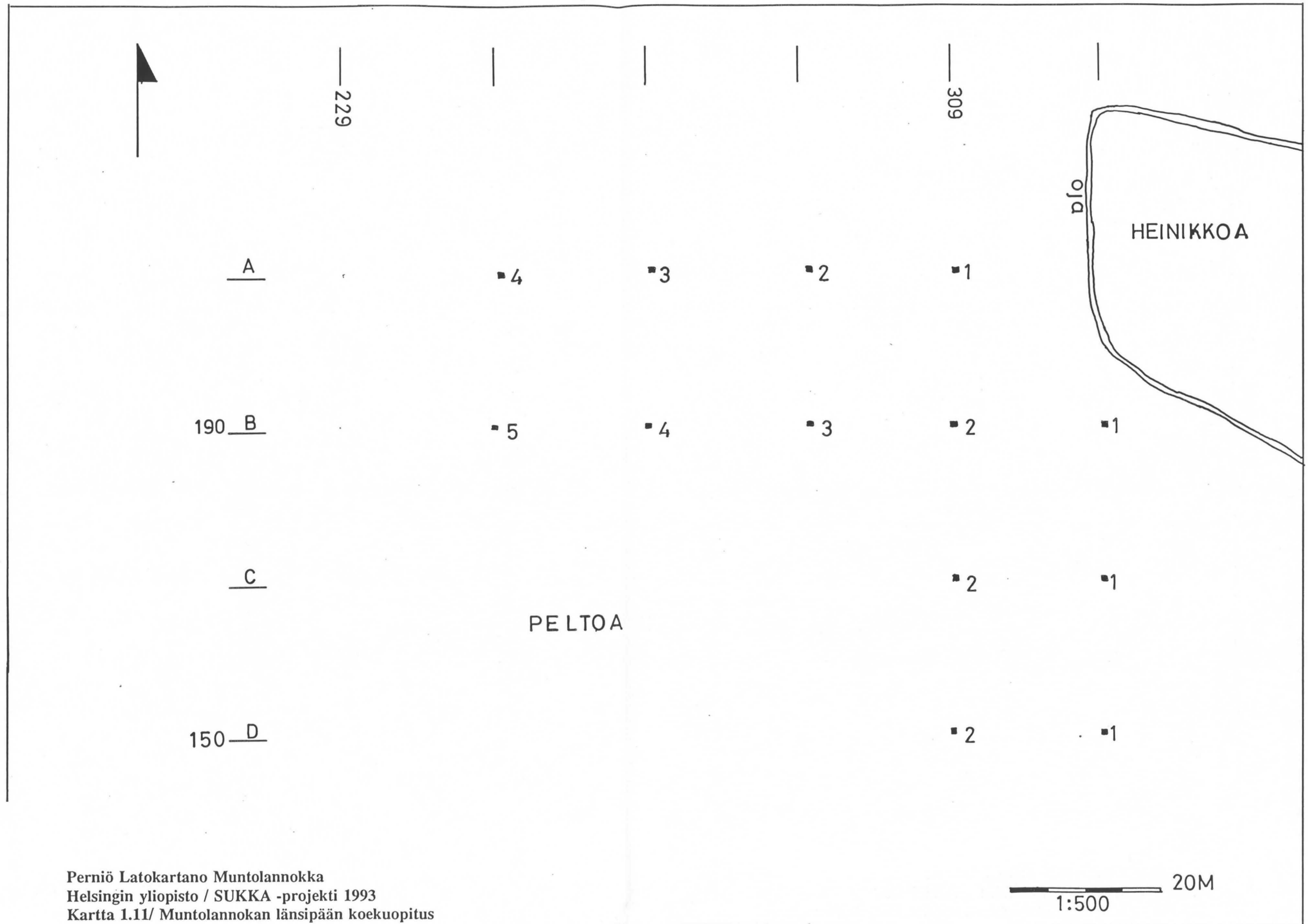
⊖ kivi-/laastimöykky

2m

383 | | 385

Perniö Latokartano Muntolannokka
 Helsingin yliopisto / SUKKA -projekti 1993
 Kartta 1.11/ Muntolannokan länsipään koekuopitus
 MK 1:500
 Liittyy yleiskarttaan, kartta 1.3
 K. Peltonen 4.10.1994

Perniö Latokartano Muntolannokka

Liite 2.1 Negatiiviluettelo

108678	Kellari II W-E
108679	Näkymä Muntolannokalta, NE-SW
108680	Näkymä kumpareelle, E-W
108681	Sama, S-N
108682	Sama
108683	Kellari I, W-E
108684	Koeoja 1, taso 3, S-N
108685	Sama, N-S
108686	Koeoja 1 ennen turpeen
108687	Sama
108688	Kellari I, työkuva, E-W
108689	Kuoppa 2b, työkuva S-N
108690	Näkymä kumpareelta, SW-NE
108691	Sama, E-W
108692	Sama, NW-SE
108693	Kellari I, seinärakenne, S-N
108694	Sama, SE-NW
108695	Sama, E-W
108696	Sama, S-N
108697	Sama, SW-NE
108698	Sama, W-E
108699	Koeoja 1, steriili hiekkakerros, N-S
108700	Koeoja 4, taso 2, S-N
108701	Kuoppa 2b, profiili, N-S
108702	Koeoja 1, taso 2, palokerros, W-E
108703	Sama, N-S
108704	Koeoja 1, taso 1, N-S
108705	Sama, W-E
108706	Sama
108707	Koeoja 4, taso 1, W-E
108708	Näkymä Kestriikistä Muntolannokalle, W-E
108709	Sama
108710	Sama
108711	Sama
108712	Näkymä Muntolannokalta Näseen, W-E
108713	Sama, NW-SE
108714	Kellari I, seinärakenne, N-S
108715	Sama, W-E
108716	Sama
108717	Sama, W-E

Perniö Latokartano Muntolannokka
Liite 2.1 Dialuettelo

33188	Muntolannokka Nikulta SW-NE
33189	Kellari I, W-E
33190	Kellari II W-E
33191	Kuoppa 2b, N-S
33192	Koeoja 3, taso 1, N-S
33193	Koeoja 4, taso 1, W-S
33194	Koeoja 4, taso 2, S-N
33195	Itäisen kukkulan kivirivi, N-S

LÄNSIRINTEEN KOEKUOPITUS

Kuoppa: A1. X: 210/ Y:309, Z:6,75 m/mpy Koko: 50 X 70 cm.
Pintamaan (30cm) alla, pohjamaahan meneva ojan tms. kaivannon
leikkaus(30cm). Pintamaa=multa. Pohjamaa=siltti. Pintakerros
tumma ja kuohkea, seassa hiili- ja tiilimuruja. Pohjamaa
koskematon siltti. Ei löytöjä.

A2. 210/189, 7,0 m/mpy. 60 x 60 cm.
Pintamaan (33cm) alla koskematon pohjamaa. Pintamaa=multa. Pohjamaa=siltti. Pintamaa
tumma ja kuohkea, joukossa hiili- ja tiilimuruja. Löydöt: Luu 8 gr.

A3. 210/169, 6,9 m/mpy. 55 x 70 cm.
Pintamaan (31 cm) alla ohut vääjätynen saven muodostama välikerros (8 cm).
Pintamaa=multa. Välikrs=värj.savi. Pohjamaa=savi. Pinta- ja välikerroksissa hiili- ja
tiilimuruja, välikerros pintaa vaaleampi. Luu 2kpl 14 gr. ja ikkunalasi 4 gr.

A4. 210/149, 6,8 m/mpy. 60 x 50 cm.
Pintamaan (35 cm) sisällä vaalea hiekkaraita (6 cm). Pintamaa=multa. Pohjamaa=savi.
Pintamaassa hiiltä, tiiltä ja laastia muruina. Vaaleassa hiekassa kuonaa. Kuonaa 6 gr ja
keramiikkaa 4 gr.

B1. 190/229, 7,4 m/mpy. 45 x 55 cm.
Pintamaan (23cm) alla värj. savikerros (35cm), jonka alla paksu ja lähes musta kerros (25cm).
Pintamaa=multa. Välikrs=värj.savi./ kulttuurimaa. Kuoppaa ei kaivettu pohjaan. Piikillä
kokeiltuna pohjamaa savea. Kaikissa kerroksissa tiilimuruja. Luu 2 gr. Mustastamaasta
maanäyte.

B2. 190/209, 7,4 m/mpy. 40 x 50 cm.
Pintamaan (23cm) alla värjätynyt välikerros (10cm), jonka alla pohjamaa. Pintamaa=multa.
Välikrs=värj.siltti. Pohjamaa=siltti. Keram. suureuna. 4gr, luu 4kpl 58gr.

B3. 190/189, 7,3 m/mpy. 60 x 60 cm.
Pintamaan (30cm) alla välikerros (8cm), jonka alla pohjamaa.
Pintamaa=multa. Välikrs=värj.siltti. Pohjamaa=siltti.
Pintakerroksen seassa tiilimuruja. Naula 3 gr, keram. 1 gr ja
luu 1 gr.

B4. 190/169, 7,3 m/mpy. 60 x 50 cm.
Pintamaan (25cm) alla värjätynyt välikerros (10cm).
Pintamaa=multa. Välikerros= värj. siltti. Pohjamaa= siltti.
Pintamaa kuohkea ja soransekainen. Liitup. varsi 6 gr, mineriittiä 156 gr.

Liite 3

Länsirinteen koekuopitus...

B5. 190/149, 6,9 m/mpy. 58 x 50 cm.

Pintamaassa (34cm) karkean hiekan juova (10cm). Pintamaan alla pohjamaa. Pintamaa=multa. Pohjamaa=savi. Keram. reunapala 36gr, mineriittiä. Mineriitti karkeasta hiekkajuovasta.

C1. 170/229, 6,8 m/mpy. 55 x 60.

Pintamaan (35cm) alla pohjamaa. Pintamaa=multa. Pohjamaa=savi. Keram.kylkip. 14 gr, luu. 5kpl 18 gr ja pal.savea.

C2. 170/ 209, 7,1 m/mpy. 60 x 45 cm.

Pintamaan (30cm) alla pohjamaa. Pintamaa= multa. Pohjamaa= siltti. Luu 2kpl 8gr.

D1. 150/ 329, 6,0 m/mpy. 60 x 60 cm.

Pintamaan (32cm) alla pohjamaa. Pintamaa=multa. Pohjamaa=savi. Luu 2kpl 6 gr.

D2. 150/ 309, 6,3 m/mpy. 50 x 55 cm.

Pintamaan (35cm) alla pohjamaa. Pintamaa=multa. Pohjamaa=savi. Kivihioin 82 gr, luu 11 kpl 46 gr, 38 gr luusta palanutta.

MUNTOLANNOKAN KAAKKOISRINTEEN KOEKUOPITUS

Kuoppa 1. 150/470, 6,7 m/mpy. 80 x 55 cm.

Pintamaan (40 cm) alla pohjamaa. Pintamaa= mullansek. savi. Pohjamaa=savi. Pintamaa kova ja sitkeä, seassa hiiltä ja tiiltä. Löydöt: Pal. luu 1gr ja 2 kpl ikkunalasia 2gr.

2. 150/480, 6,7 m/mpy. 50 x 60 cm.

Pintamaan (40 cm) alla pohjamaa. Pintamaa= mullansek. savi. Pohjamaa= savi. Pintamaan seassa tiiltä ja hiiltä. Ikkunalasi >1gr.

LÖYTÖLUETTELO (pintapöiminta)
Perniö, Latokartano, Näse, Markkinapaikka
Helsingin yliopisto/Sukka-projekti 1993
Riikka Ihamäki, Jaana Mellanen

KM 93068 : 1-592

Löydöistä puuttuu
alanumerot

KM
93068

470/315

d:1: Kuonaa, 3 g.

470/320

c:2: Kuonaa, 8 palaa, 10 g.

470/325

c:3: Kuonaa, 4 palaa, 73 g

d:4: Lasia, vihreää, astiasta (koverankupera muoto), paksuus 3mm, 4 g.

5: Kuonaa, 2 palaa, 6 g.

470/330

c:6: Tiiltä, 4 g.

7: Kuonaa, 4 palaa, 29 g.

470/345

c:8: Lasia, vihreää, astiasta, paksuus vaihtelee(n. 2-4 mm), 5 g.

d:9: Kuonaa, 2 palaa, 15 g.

470/355

c:10: Tiiltä, 2 palaa, 4 g.

d:11: Tiiltä, 2 palaa, 6 g.

KM
93068

475/315

b:12: Kuonaa, 2 palaa, 35 g.

475/320

b:13: Kuonaa, 5 palaa, 85 g.

d:14: Kuonaa, 2 palaa, 8 g.

475/325

a:15: Kuonaa, 8 palaa, 13

b:16: Kuonaa, 9 palaa, 32 g.

c:17: Kuonaa, 11 palaa, 16 g

475/340

b:18: Tiiltä, 4 g.

475/350

a:19: Kiviesineen paloja, 3 kpl, laattamaisia, 43 g.

475/355

b:20: Kiviesineen pala, valkoinen, pituus 40 mm,
5 g.

475/360

b:21: Tiiltä, 7 palaa, 31 g.

480/320

c:22: Kuonaa, 5 g.

d:23: Kuonaa, 3 palaa, 9 g.

KM

93068

480/325

a:24: Tiiltä, 3 g.

c:25: Kuonaa, 3 palaa, 8 g.

480/330

a:26: Kuonaa, 4 g.

480/335

c:27: Kuonaa, 4 palaa, 19 g.

480/340

a:28: Piitä, ohutta, väriltään tumman- ja vaaleanharmaata, 3 g.

c:29: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

30: Kuonaa, 3 palaa, 7 g.

480/345

a:31: Kuonaa, 2 palaa, 20 g.

480/355

a:32: Tiiltä, 3 g

480/360

d:33: Kuonaa, 3 palaa, 15 g.

485/320

b:34: Tiiltä, 3 g.

35: Kuonaa, 2 palaa, 13 g.

KM

93068

485/325

d:36: Tiiltä, 3 g.

485/330

b:37: Tiiltä, 5 g.

38: Kuonaa, 39 g.

485/440

b:39: Rautalevy, 69 x 55 mm, 36 g.

485/345

b:40: Liitupiipun varsipaloja, 2 kpl, koristelemattomia, 4 g.

41: Tiiltä, 3 g.

42: Kuonaa, 8 g.

485/355

b:43: Tiiltä, 3 g.

44: Kuonaa, 2 palaa, 11 g.

d:45: Punasavikeramiikkaa, kolmijalkapadan jalan tai kahvan fragmentti, lasittamaton, 5 g.

46: Liitupiipun varren pala, koristelematon, haljennut, 3 g.

485/360

b:47: Kupariraha, toisella puolella 3 kruunua sekä kirjaimet R ja C, toinen puoli tuhoutunut, ilmeisesti k.Kristiinan ajalta, 8 g.

KM

93068

490/315

a:48: Kuonaa, 6 g.

c:49: Kuonaa, 4 g.

490/320

c:50: Kuonaa, 14 g.

d:51: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 3 g.

490/325

d:52: Tiiltä, 9 g.

490/335

a:53: Tiiltä, 3 g.

d:54: Kuonaa, 12 g.

490/345

b:55: Tiiltä, 4 g.

d:56: Kupariraha, toisella puolella leijona, jonka yläpuolella kruunu, toisella puolella 3 kruunua ja S-kirjain, ilmeisesti vuosien 1670-77 väliltä, 9 g.

490/350

b:57: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 3 g.

d:58: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

490/355

d:59: Rautaniitti, pituus 63 mm, kannat 25 x 25 ja 23 x 18 mm, 36 g.

60: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 6,5 g.

KM

93068

490/360

d:61: Liitupiipun varsipaloja, 3 kpl, koristelemattomia, 9 g.

495/320

b:62: Kuonaa, 4 palaa, 36 g.

d:63: Ikkunalasia, vihreää, paksuus n. 1 mm, 3 g.

495/325

b:64: Kuonaa, 4 g.

d:65: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 6 g.

495/335

a:66: Kuonaa, 6 palaa, 35 g.

495/345

a:67: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 3 g.

495/355

d:68: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 3,5 g.

500/315

c:69: Tiiltä, 3 g.

70: Kuonaa, 3 palaa, 4 g.

KM

93068

500/320

c:71: Tiiltä, 3 g.

d:72: Kuonaa, 5 palaa, 9 g.

500/325

d:73: Kuonaa, 15 palaa, 15 g.

500/330

d:74: Kuonaa, 15 g.

500/335

c:75: Tiiltä, 3 g.

76: Kuonaa, 4 palaa, 10 g.

d:77: Kuonaa, 9 g.

500/340

c:78: Tiiltä, 2 palaa, 7 g.

79: Kuonaa, 4 g.

500/345

c:80: Kuonaa, 3 g.

500/350

c:81: Liitupiipun varren paloja, 3 kpl, koristelemattomia,
7 g.

d:82: Liitupiipun varren paloja, 5 kpl, koristelemattomia,
11 g .

83: Tiiltä, 4 g.

KM

93068

500/355

b:84: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 8 g.

500/360

a:85: Kaakelin pala, ei koristeita, valkoinen, 3 g.

86: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

d:87: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

505/345

a:88: Punasavikeramiikkaa, sisäpuolella ruskea lasitus, ulkopinta uritettu, heikkoja lasituksen jälkiä, 5 g.

d:89: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

90: Piitä, värit valkoinen, vaaleanharmaa, ruskea, 7 g.

505/350

a:91: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

b:92: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

505/355

a:93: Liitupiipun varren pala, koristelematon, haljennut, 3 g.

b:94: Punasavikeramiikkaa, reunapala, jyrkkä profilointi, koveralla puolella ruskea lasitus, yläreunassa 2 vaaleankeltaista koristeraitaa, 15 g.

95: Liitupiipun varsipaloja, 2 kpl, koristelemattomia, 7 g.

505/355

d:96: Punasavikeramiikkaa, vihreänruskean lasituksen jäänteitä, 4 g.

97: Liitupiippua, 1 pesän pala, 1 varren pala, koristelemattomia, 8 g.

98: Kuonaa, 5 g.

KM

93068

505/360

b:99: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 6 g.

c:100: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 8 g.

d:101: Liitupiipun varsipaloja, 7 kpl, koristelemattomia,
14 g.

510/315

a:102: Tiiltä, 11 g.

510/320

a:103: Punasavikeramiikkaa, ruskea lasitus, 6 g.

d:104: Kuonaa, 9 g.

510/330

b:105: Kuonaa, 2 palaa, 10 g.

d:106: Kuonaa, 97 g.

510/335

a:107: Tiiltä, 6 g.

108: Kuonaa, 16 g.

b:109: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 8 g.

510/335

c:110: Liitupiipun varren pala, vähäisiä koristeviivojen
jälkiä, 6 g.

111: Tiiltä, 2 palaa, 8 g.

112: Kuonaa, 7 g.

510/340

a:113: Kuonaa, 11 g.

KM

93068

510/345

- b:114: Punasavikeramiikkaa, vihreänruskeaa lasitetta astian sisäpuolella, 6 g.
115: Liitupiipun varren pala, haljennut, koristelematon, 4 g.
c:116: Punasavikeramiikkaa, ei lasitetta, 4 g.
117: Tiiltä, 3 palaa, 5 g.

510/355

- a:118: Punasavikeramiikkaa, 3 palaa, vaaleankellertävää lasitetta, 5 g.
119: Tiiltä, 7 g.
d:120: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 8 g.

510/360

- a:121: Liitupiipun varren paloja, 3 kpl, koristelemattomia, 12 g.
b:122: Punasavikeramiikkaa, ei lasitetta, 4 g.
123: Liitupiipun varren paloja, 6 kpl, koristelemattomia, 13 g.
c:124: Ikkunalasia, reunapala, vihertävää, 4 g.
125: Piitä, tasaisen vaaleanharmaata, 5 g.

515/325

- a:126: Tiiltä, 14 g.
127: Kuonaa, 2 palaa, 17 g.
b:128: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 6 g.

515/330

- a:129: Kuonaa, 6 g.
b:130: Kuonaa, 2 palaa, 14 g.

KM

93068

515/335

b:131: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 6 g.

132: Kuonaa, 2 palaa, 16 g.

d:133: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

134: Kuonaa, 4 g.

515/340

a:135: Kuonaa, 11 g.

515/345

b:136: Liitupiipun varren paloja, 3 kpl, 6 g.

515/350

c:137: Liitupiipun varren pala, haljennut, koristelematon, 3 g.

515/355

a:138: Liitupiipun varren paloja, 3 kpl, koristelemattomia, 10 g.

b:139: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

c:140: Liitupiipun varren paloja, koristelemattomia, 5 g.

515/360

a:141: Liitupiipun varren paloja, 3 kpl, koristelemattomia, 5 g.

142: Sianhammas, 5 g.

b:143: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

c:144: Punasavikeramiikkaa, ruskea lasitus sisäpuolella, 4 g.

d:145: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

KM

93068

520/325

b:146: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 6 g.

147: Tiiltä, 5 g.

d:148: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 7 g.

520/330

c:149: Kupariraha, toisella puolella liljakuvio kruunuleiman sisällä, toisella 3 kruunua sekä kirjaimet C, S ja R, ilmeisesti k. Kristiinan ajalta (1644), 13 g.

150: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, pitempi (33 mm) värjätynyt vaaleanruskeaksi, 7 g.

520/335

a:151: Tiiltä, 6 g.

152: Kuonaa, 3 palaa, 9 g.

520/340

b:153: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

d:154: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

520/345

b:155: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

156: Tiiltä, 29 g.

d:157: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

520/355

b:158: Rautaesineen pala, ei tunnistettavissa, 15 mm pitkä, 5 g.

159: Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, ei lasitetta, 4 g.

160: Ikkunalasia, vihreää, 5 g.

d:161: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 5 g.

KM

93068

520/360

a:162: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, 6 g.

163: Tiiltä, 6 g.

c:164: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, 4 g.

d:165: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, 7 g.

166: Piitä, ruskeaa, 5 g.

525/320

a:167: Punasavikeramiikkaa, sisäpuoli sileä, ulkopinta tuhoutunut, ei lasitusta, 8 g.

168: Tiiltä, 16 g.

169: Kuonaa, 3 g.

525/325

c:170: Rautanaula, 35 x 13 mm, 17 g.

d:171: Kuonaa, 2 palaa, 7 g.

525/330

c:172: Kuonaa, 20 g.

d:173: Kupariraha, toisella puolella leijona, jonka yläpuolella kruunu; toisella 3 kruunua sekä kirjaimet C, S ja R ja numerot 16, ilmeisesti Kaarle XI ajalta (1666-1686), 9 g.

174: Kuonaa, 2 palaa, 15 g.

525/340

b:175: Punasavikeramiikkaa, 3 palaa, yhdessä ulkopinnan lasitteen jäänteitä: punaista, vihreää, kermanvaaleaa, 2 palaa karkeampaa, paksua keramiikkaa, joissa vähäisiä kermanvaalean lasitteen jälkiä, 11 g.

176: Liitupiipun varren paloja, 4 kpl, koristelemattomia, 10 g.

d:177: Punasavikeramiikkaa, karkeaa, (samaa kuin löydössä nro 169), 4 g.

178: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 5 g.

179: Tiiltä, 7 g.

KM

93068

525/345

c:180: Punasavikeramiikkaa, samaa kuin löydön nro 169 hienempi keramiikka, 5 g.

181: Liitupiipun varren paloja, 4 kpl, koristelemattomia, 19 g.

d:182: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 5 g.

183: Tiiltä, 4 palaa, 7 g.

525/355

c:184: Liitupiipun varren pala, 18 mm pitkä, päällystetty vihreällä lasitteella, 5 g.

185: Kuonaa, 2 palaa, 4 g.

525/360

a:186: Punasavikeramiikkaa, reunapala, karkeatekoista, ei lasitetta, uurrettu ulkopinta, 9 g.

530/325

d:187: Rautanaula, 65 x 15 mm, 10 g.

530/330

d:188: Rautanaula, pituus 40 mm, kanta 24 x 17 mm, 19 g.

530/335

c:189: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 7 g.

530/340

c:190: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

d:191: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.

KM

93068

530/345

- b:192: Liitupiipun varren pala, koristelematon, haljennut, 4 g.
c:193: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 5 g.
d:194: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 6 g.

530/350

- a:195: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.
d:196: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 6 g.

530/355

- a:197: Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, isommassa palassa ruskea lasitus sisäpuolella, 6 g.
b:198: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

530/355

- c:199: Punasavikeramiikkaa, paksua, ruskeaa ja keltaista lasitusta, 13 g.
d:200: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 9 g.

530/360

- c:201: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.
d:202: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 6 g.

530/365

- c:203: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

535/320

- a:204: Tiiltä, 23 g.

KM

93068

535/345

a:205: Liitupiipun varsipala, haljennut, koristelematon, 4 g.

c:206: Kuonaa, 2 palaa, 8 g.

535/350

a:207: Liitupiipun varren pala, koristelematon, 5 g.

d:208: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 5 g.

535/355

a:209: Punasavikeramiikkaa, kolmijalkapadan jalka, pituus 36 mm, tummanpunaisen lasitteen jälkiä, 16 g.

535/355

b:210: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 4 g.

c:211: Punasavikeramiikkaa, kolmijalkapadan kahvan tai jalan fragmentti, pituus 29 mm, ei lasitetta, 8 g.

d:212: Rautanaula, 31 x 19 mm, 9 g.

213: Punasavikeramiikkaa, kylkipaloja, ei lasitetta, 7 g.

214: Ikkunalasia, vihreää, 3 g.

215: Liitupiipun varren paloja, 5 kpl, 4 koristelematonta, (joista yksi värjätynyt mustaksi), sekä yksi koristeltu, pituus 18 mm, halkaisija 8 mm, koristeina liljaleimaa, joka on ollut ilmeisesti 4:n leiman sarjassa (3 säilynyt), sekä pykäläviivaa, 11 g.

535/360

a:216: Punasavikeramiikkaa, molemmilla puolilla ruskeankellertävän lasitteen jäänteitä, 7 g.

217: Liitupiippua, 1 pesän pala ja 7 varren palaa, koristelemattomia, 14 g.

b:218: Punasavikeramiikkaa, paksua, ei lasitusta, 12 g.

219: Astialasia, sinivihreää, 5 g.

220: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 7 g.

KM

93068

535/360

c:221: Liitupiippua, 2 pesän palaa, 3 varren palaa, koristelemattomia, 8 g.

d:222: Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, ei lasitusta, 8 g.

223: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 6 g.

340/315

a:224: Tiiltä, 3 g.

540/320

b:225: Tiiltä, 4 palaa, 22 g.

540/325

a:226: Punasavikeramiikkaa, toisella puolella ruskea lasite sekä hopeanvärisen maalin jäänteitä, 3 g.

227: Tiiltä, 6 g.

d:228: Kuonaa, 6 g.

540/330

a:229: Kiviesineen katkelma, saattaa olla luonnonkivi, 8 g.

540/335

b:230: Punasavikeramiikkaa, ilmeisesti kolmijalkapadan kylkipala, tulen jälkiä, ei lasitusta, 7 g.

c:231: Kuonaa, 75 g.

KM

93068

540/340

a:232: Punasavikeramiikkaa, paksua, ilmeisesti kolmijalkapadasta, ei lasitusta, 4 g.

b:233: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia, 6 g.

c:234: Tiiltä, 3 palaa, 10 g.

235: Kuonaa, 14 palaa, 75 g.

540/345

c:236: Kuonaa, 18 g.

540/350

b:237: Punasavikeramiikkaa, toisella puolella vihreänruskea lasite, huokoista, karkeatekoista, 5 g.

238: Rautakuonaa, 4 palaa, 10 g.

c:239: Tiiltä, 4 g.

540/355

a:240: Astialasia, vaaleanvihreää, aaltomainen ulkopinta, 5 g.

b:241: Kuonaa, 4 g.

c:242: Rautanaula, pituus 63 mm, kanta 13 x 12 mm, 10 g.

243: Liitupiipun varren paloja, 8 kpl, joista 2 koristeltua; toisessa (pituus 27 mm, halkaisija 10 mm) koristeena hammastettua viivaa sekä suorakaiteen muotoisella kehyksellä rajattua kukkaleimaa peittäen koko pinnan, toinen (pituus 30 mm, halkaisija 6 mm) osittain koristeltu aaltoviivoin rajatuilla siksakviivoilla, 14 g.

244: Tiiltä, 7 palaa, 9 g.

540/360

a:245: Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, heikkoja lasitteen jälkiä, 3 g.

246: Tiiltä, 3 palaa, 18 g.

KM

93068

540/360

b:247: Rautalevyn paloja, 2 kpl, 35 x 29 ja 34 x 28 mm, 13 g.

248: Punasavikeramiikka, 3 palaa, paksua, karkeaa, 5 g.

249: Liitupiipun varren paloja, 5 kpl, koristelemattomia, 8 g.

c:250: Liitupiipun varren paloja, 8 kpl, koristelemattomia, 15 g.

d:251: Kuonaa, 3 palaa, 28 g.

252: Piitä, vaaleanharmaata, 5 g.

540/365

a:253: Liitupiipun varren paloja, 2 kpl, koristelemattomia,
toinen (pituus 22 mm) osin värjäytynyt tummanharmaaksi,
8 g.

c:254: Astiasia, tumman vihreää, paljon ilmakuplia, nystyrä-
koristeista; koverankupera nystyrä , 9 g.

jatkuu 545/322

LÖYTÖLETTELO (pintapoiminta)

Perniö, Latokartano, Näse, Muntolannokka, markkinapaikka

Helsingin yliopisto/Sukka-projekti

Jaana Mellanen

*Löydöistä puuttun
alalnumerot*

KM

93068 **545/315**

d:255 Tiiltä, 3 palaa, 7 g.

545/320

c:256 Tiiltä, 2 g.

:257 Kuonaa, 0,5 g.

545/325

a:258 Liitupiipun varren pala,
koristeltu sahalaitakuvioidin, 1 g.

b:259 Tiiltä, 2 palaa, 1 g.

:260 Kuonaa, 21 g.

545/330

a:261 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 2 g.

:262 Kuonaa, 1 g.

545/335

d:263 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.

545/340

b:264 Lasia, vihreää, 11x8 mm, 0,1 g.

:265 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 2 g.

:266 Tiiltä, 2 palaa, 3 g.

c:267 Rautanaula, 47 mm, 5 g.

:268 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.

d:269 Punasavikeramiikkaa, 48x30 mm, pohja-
pala, jossa sisäpuolella kellanvihreä lasitus, 6 g.

:270 Punasavikeramiikkaa, 13x14 mm, toisella
puolella kellanvihreä lasitus, 1 g.

:271 Tiiltä, 3 palaa, 10 g.

:272 Kuonaa, 6 g.

545/345

a:273 Tiiltä, 3 palaa, 13 g.

545/350

- a:274 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 3 g.
- :275 Punasavikeramiikkaa, 20x12 mm, toisella puolella koristeura, 1 g.
- b:276 Punasavikeramiikkaa, 24x23 mm, osa profiloitua suosaa, sisäpuolella ruskehtava lasitus, 4 g.
- :277 Lasia, 15x13 mm, sinertävästä nauhakoristeisesta passglasista, 0,5 g.
- :278 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 3 g.
- :279 Tiiltä, 1 g.
- c:280 Tiiltä, 1 g.
- d:281 Lasia, 10x10 mm, vihreä, aaltokoristelua, 0,5 g.
- :282 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.

545/355

- a:283 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 1 g.
- :284 Tiiltä, 1 g.
- b:285 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
- c:286 Lasia, 11x7 mm, vihreästä passglasista, 0,5 g.
- :287 Lasia, 13x11 mm, vihreä, 1 g.
- :288 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 8 g.
- d:289 Liitupiipun varsia, 6 palaa, koristelemattomia, 10 g.

545/360

- c:290 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 2 g.

550/315

- a:291 Kuonaa, 14 palaa, 8 g.

550/320

- a:292 Rautakuonaa, 58 g.
- b:293 Tiiltä, 2 palaa, 4 g.

550/325

- a:294 Kupariraha, halkaisija 29 mm, 7 g.
- :295 Tiiltä, 2 palaa, 1 g.
- :296 Posliinia, uusi, 1 g.

550/330

- a:297 Lasia, 11x8 mm, kirkasta, ohutta, 0,1 g.
- :298 Tiiltä, 2 palaa, 53 g.
- :299 Kuonaa, 6 g.
- b:300 Lasia, 11x11 mm, vihreästä nauhakoristeisesta passglasista, 1 g.
- :301 Tiiltä, 7 palaa, 29 g.

- :302 Kuonaa, 4 palaa, 15 g.
:303 Luu, 0,5 g.

550/335

- c:304 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
:305 Kuonaa, 2 g.
:306 Luu, 56x11 mm, luuesineen katkelma,
mahdollisesti lusikan tai veitsen varsi, 1 g.

550/340

- a:307 Tiiltä, 3 palaa, 6 g.
:308 Kuonaa, 2 palaa, 6 g.

550/345

- a:309 Tiiltä, 6 palaa, 8 g.
c:310 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.

550/350

- a:311 Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, 23x18 ja
22x16 mm, sisäpuolella tummanvihreä lasitus,
palaset saman astian suuosasta, suun reunaa
kiertää astian ulkopinnalla kaksi uraa,
yht. 5 g.
:312 Punasavikeramiikkaa, 25x15 mm, toisella
puolella valkoinen lasitus, toisella punainen,
uusi, 2 g.
:313 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 2 g.
:314 Tiiltä, 1 g.
:315 Kuonaa, 3 palaa, 5 g.
b:316 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 1 g.
:317 Tiiltä, 6 palaa, 13 g.
:318 Kuonaa, 1 g.
c:319 Punasavikeramiikkaa, 23x19 mm,
profiloitu reunapala, ulkopuolella punainen
lasitus, 3 g.
:320 Punasavikeramiikkaa, 18x15 mm, kellertävänruskea
lasitus, 2 g.
:321 Mustaa ainetta, koksia, 3 g.
d:322 Punasavikeramiikkaa, 20x22 mm,
lasitus sisäpuolella, profiloitua astian
suuosaa, reunaa kiertää ulkopuolella kaksi
uraa, 2 g.
:323 Punasavikeramiikkaa, 19x21 mm,
toisella puolella kellertävänruskea lasitus, 2 g.
:324 Liitupiipun varsia, 4 palaa, koristelemattomia, 5 g.
:325 Tiiltä, 1 g.
:326 Piitä, 23x16 mm, 2 g.

550/355

- a:327 Lasia, 18x11 mm, vihreää, 1 g.
:328 Tiiltä, 2 g.

- :329 Kuonaa, 3 palaa, 5 g.
b:330 Punasavikeramiikkaa, 12x9 mm, 0,5 g.
c:331 Lasia, 12x12 mm, sinertävää, ohutta, 0,5 g.
:332 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.

550/360

- a:333 Punasavikeramiikkaa, 18x10 mm,
sisäpuolella tummanvihreä lasitus,
ulkopuolella aaltomaista urakoristelua, 1 g.
:334 Liitupiipun varsia, 4 palaa, koristelemattomia, 5 g.
:335 Tiiltä, 3 g.
b:336 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 2 g.
c:337 Liitupiipun varsia, 11 palaa, koristelemattomia, 12 g.
d:338 Liitupiipun varsia, 4 palaa, koristelemattomia, 5 g.

555/320

- b:339 Kuonaa, 3 palaa, 8 g.
c:340 Tiiltä, 2 g.
d:341 Tiiltä, 0,5 g.
:342 Kuonaa, 2 palaa, 4 g.

555/325

- c:343 Tiiltä, 7 palaa, 6 g.

555/330

- c:344 Tiiltä, 6 palaa, 18 g.

555/335

- c:345 Tiiltä, 7 palaa, 21 g.
:346 Luu, 2 g.
d:347 Tiiltä, 2 palaa, 18 g.

555/340

- c:348 Tiiltä, 7 palaa, 32 g.
d:349 Tiiltä, 20 palaa, 350 g.

555/345

- c:350 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 2 g.
Tiiltä, 3 palaa, 15 g.

555/350

- d:351 Lasia, 16x12 mm, 0,5 g.
:352 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
:353 Tiiltä, 2 palaa, 5 g.

555/355

- a:354 Rautanauvoja, 5 kpl, 65 mm, 38 mm, 30 mm,
13 mm, 12 mm, yht. 15 g.
:355 Punasavikeramiikkaa, kaakelin pala, 36x26 mm, toisella
puolella tummanruskea lasitus ja profiloitua kuviointia, 12 g.
:356 Punasavikeramiikkaa, 13x9 mm,
toisella puolella keltainen lasitus, 1 g.
:357 Lasia, 15x6 mm, nauhakoristeinen,
sinertävä passglasin palanen, 0,5 g.
:358 Lasia, 13x13 mm, vihreää, 0,5 g.
:359 Liitupiipun varren pala, 40 mm, sahalaitakoristelua,
5 g.
:360 Liitupiipun varren pala, 19 mm,
varressa reikä, 1 g.
:361 Liitupiipun varsia, 9 palaa, koristelemattomia, 6 g.
:362 Kuonaa, 3 g.
:363 Luu, 7 g.
c:364 Tiiltä, 12 g.
d:365 Tiiltä, 5 palaa, 12 g.

555/360

- c:366 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
d:367 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 3 g.

560/315

- a:368 Tiiltä, 3 palaa, 4 g.
:369 Kuonaa, 1 g.
c:370 Kuonaa, 4 palaa, 14 g.
d:371 Tiiltä, 0,5 g.
:372 Kuonaa, 0,5 g.

560/320

- b:373 Tiiltä, 3 g.
c:374 Tiiltä, 5 palaa, 17 g.
:375 Kuonaa, 5 palaa, 2 g.
d:376 Punasavikeramiikkaa, 26x17 mm,
reunaa kiertää ulkopuolella koristeura,
reunan päällä jäänteitä valkoisesta
koristelusta (lasitus?), 3 g.
:377 Kuonaa, 4 palaa, 2g.

560/325

- a:378 Tiiltä, 6 palaa, 27 g.
b:379 Tiiltä, 2 palaa, 25 g.
c:380 Tiiltä, 14 palaa, 26 g.
:381 Kuonaa, 15 palaa, 13 g.
d:382 Tiiltä, 12 palaa, 19 g.
:383 Kuonaa, 8 palaa, 5 g.

560/330

- a:384 Tiiltä, 3 palaa, 38 g.
- b:385 Tiiltä, 34 g.
- c:386 Tiiltä, 17 palaa, 22 g.
- :387 Kuonaa, 16 palaa, 39 g.
- d:388 Tiiltä, 9 palaa, 97 g.
- :389 Kuonaa, 3 palaa, 33 g.

560/335

- a:390 Tiiltä, 9 g.
- c:391 Tiiltä, 20 palaa, 62 g.
- :392 Kuonaa, 8 palaa, 8 g.
- :393 Luuta, 2 palaa, 1 g.
- d:394 Tiiltä, 2 palaa, 2g.
- :395 Kuonaa, 4 g.

560/340

- b:396 Tiiltä, 4 g.
- c:397 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 2 g.
- :398 Tiiltä, 9 palaa, 17 g.
- :399 Kuonaa, 2 palaa, 10 g.
- d:400 Tiiltä, 1 g.
- :401 Laastia, 2 g.

560/345

- a:402 Lasia, 20x13 mm, vihreää, 1 g.
- c:403 Punasavikeramiikkaa, 21x20 mm, profiloitu reunapala, sisäpuolella kellertävä lasitus, ulkopuolella 2 uraa ja jälkiä valkoisesta maalista (lasitus?), 3 g.
- :404 Lasia, 23x8 mm, väritöntä, 0,1 g.
- :405 Liitupiipun varren pala, 21x12 mm, pala ns. Joonas-piipun varresta, alkuperä tod.näk. Hollanti, ajoitus n. 1630-1700, 3 g.
- :406 Tiiltä, 2 palaa, 9 g.
- :407 Kuonaa, 4 palaa, 6 g.
- d:408 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 2 g.
- :409 Tiiltä, 2 g.
- :410 Kuonaa, 3 palaa, 2 g.
- :411 Mustaa ainetta, koksia, 0,5 g.

560/350

- a:412 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
- b:413 Liitupiipun varren pala, piipun kanta jäljellä, 25x13 mm, kannan halkaisija 9 mm, 3 g.
- :414 Tiiltä, 72 g.
- c:415 Kuonaa, 2 palaa, 0,5 g.
- :416 Laastia, 0,5 g.
- d:417 Tiiltä, 3 palaa, 7 g.
- :418 Kuonaa, 0,5 g.

560/355

- a:419 Lasia, 32x21 mm, nauhakoristeinen
passglasin palanen, 2 g.
:420 Lasia, 18x12 mm, vihreää,
aaltomaista koristelua, 0,5 g.
:421 Lasia, 15x7 mm, vihreää, 0,2 g.
:422 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 4 g.
b:423 Punasavikeramiikkaa, 25x28 mm,
sisäpuolella ruskea lasitus, ulkopuoli mustunut, 5 g.
c:424 Punasavikeramiikkaa, 17x15 mm,
sisäpuolella kellanvihreä lasitus, 1 g.
:425 Lasia, 14x9 mm, 0,5 g.
:426 Liitupiipun varsia, 4 palaa, koristelemattomia, 4 g.
:427 Tiiltä, 5 palaa, 117 g.
:428 Kuonaa, 2 palaa, 3 g.
d:429 Lasia, 12x14 mm, vihreää,
ikkunalasin reunapala, 1 g.
:430 Lasia, 9x10 mm, vihreää, 0,3 g.
:431 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 6 g.
:432 Tiiltä, 5 g.

560/360

- a:433 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
c:434 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 3 g.
:435 Tiiltä, 0,5 g.
:436 Kuonaa, 0,5 g.

565/315

- b:437 Tiiltä, 13 g.

565/325

- a:438 Tiiltä, 2 palaa, 31 g.
:439 Kuonaa, 12 g.
b:440 Tiiltä, 10 g.
c:441 Tiiltä, 5 palaa, 60 g.

565/330

- a:442 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
b:443 Tiiltä, 2 palaa, 28 g.
:444 Kuonaa, 4 palaa, 7 g.
c:445 Tiiltä, 3 palaa, 14 g.

565/335

- a:446 Tiiltä, 8 palaa, 190 g.
c:447 Tiiltä, 2 palaa, 100 g.

565/340

- c:448 Tiiltä, 12 g.

565/345

- c:449 Punasavikeramiikkaa, kolmijalkapadan jalka, punasavea, kahdessa osassa, erittäin karkeatekoinen, itse jalka 32x25 mm, irronnut osa 27x25 mm, 12 g ja 3 g.
:450 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 0,5 g.

565/350

- a:451 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 1 g.
b:452 Liitupiipun varsia, 5 palaa, koristelemattomia, 3 g.
:453 Piitä, 5 g.

565/355

- b:454 Lasia, 11x9 mm, vihreää, 0,5 g.
:455 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 1 g.
d:456 Rautanauloja, 2 kpl, 31 mm ja 37 mm, 5 g ja 5 g.
:457 Lasia, 18x10 mm, vihreää, 0,5 g.
:458 Lasia, 24x11 mm, vihreää, 0,5 g.
:459 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 2 g.

565/360

- a:460 Lasia, 15x8 mm, sinivihreää, reunapala, 0,5 g.
:461 Lasia, 13x10 mm, vihreää, 0,5 g.
:462 Liitupiipun varren pala, 29x9 mm, koristeltu varren ympäri kiertyvillä kampaleimaa muistuttavilla nauhaleimiolla, 3 g.
:463 Liitupiipun varsia, 6 palaa, koristelemattomia, 6 g.
b:464 Punasavikeramiikkaa, 24x12 mm, reunapala, reunan päällä valkoinen maalinauha (lasitusta?), 2 g.
:465 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 0,5 g.
c:466 Liitupiipun varsia, 8 palaa, koristelemattomia, 13 g.
d:467 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.

565/365

- a:468 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
c:469 Punasavikeramiikkaa, 22x14 mm, 1 g.

570/320

- a:470 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1g.

570/325

- a:471 Tiiltä, 3 palaa, 21 g.
b:472 Tiiltä, 3 palaa, 6 g.
c:473 Tiiltä, 3 palaa, 39 g.
d:474 Tiiltä, 5 palaa, 20 g.

570/330

- a:475 Tiiltä, 3 palaa, 58 g.
- b:476 Tiiltä, 3 palaa, 20 g.
- d:477 Tiiltä, 2 g.

570/335

- b:478 Lasia, 2 palaa, 10x10 mm ja 5x4 mm, vihreää, molemmissa nauhakoristelua, 0,5 g ja 0,1 g.
- :479 Lasia, 3 palaa (murusia), 8x6 mm, 3x2 mm, 3x2 mm, vihreää, 0,1 g, 0,05 g ja 0,05 g.
- c:480 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 2 g.
Tiiltä, 3 palaa, 10 g.
- d:481 Tiiltä, 3 g.

570/340

- b:482 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 2 g.
- :483 Tiiltä, 4 g.
- c:484 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
- :485 Tiiltä, 6 palaa, 6 g.

570/345

- b:486 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 2 g.
- d:487 Lasia, 13x7 mm, vihreää, aaltokoristelua, 0,5 g.

570/350

- c:488 Tiiltä, 2 g.

570/355

- a:489 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
- b:490 Lasia, 12x8 mm, vihreää, 0,5 g.
- :491 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 2 g.
- d:492 Punasavikeramiikkaa, 21x20 mm, sisäpuolella erittäin tummanvihreä lasitus, ulkopuolella matalia ja leveitä uria, 3 g.
- :493 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 2g.

570/360

- a:494 Lasia, 23x15 mm, vihreää, 1 g.
- :495 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 3 g.
- b:496 Liitupiipun pesän katkelma, 19x9 mm, pesän suosasta, 0,5 g.
- :497 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 5 g.
- c:498 Lasia, 12x9 mm, vihreää, astian suosasta, 0,5 g.
- :497 Lasia, 2 palaa, 12x7 mm ja 9x6 mm, vihreää, ohutta, 0,5 g ja 0,1 g.
- :498 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 3 g.
- d:499 Kuonaa, 9 g.

570/365

c:500 Lasia, 11x8 mm, vihreää, 0,5 g.

575/315

a:501 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
:502 Tiiltä, 1 g.
c:503 Kuonaa, 3 palaa, 3 g.
d:504 Kuonaa, 4 palaa, 4 g.

575/325

a:505 Punasavikeramiikkaa, 20x17 mm,
ilmeisesti reunapala, ulkopuolella kaksi
uraa koristeena, 1 g.
:506 Tiiltä, 4 palaa, 3 g.
b:507 Tiiltä, 13 g.

575/330

a:508 Lasia, 20x18 mm, vihertävää, 1 g.
:509 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 0,5 g.
d:510 Tiiltä, 1 g.

575/335

a:511 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
:512 Tiiltä, 6 g.
b:513 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
:514 Tiiltä, 2 palaa, 6 g.
d:515 Kuonaa, 0,5 g.
:516 Kuonaa, 2 palaa, 1 g.

575/340

a:517 Tiiltä, 3 palaa, 10 g.
b:518 Tiiltä, 4 palaa, 28 g.

575/345

a:519 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 0,5 g.
:520 Tiiltä, 2 g.
b:521 Mustaa ainetta, koksia, 4 g.
c:522 Tiiltä, 2 palaa, 6 g.

575/350

c:523 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
d:524 Tiiltä, 3 g.

575/355

- b:525 Punasavikeramiikkaa, 14x13 mm, 1 g.
- :526 Lasia, 18x14 mm, vihreää, 0,5 g
- :527 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 0,5 g.
- :528 Tiiltä, 2 palaa, 0,5 g.

575/360

- a:529 Punasavikeramiikkaa, 39x14 mm, ruskea lasitus sisä- ja ulkopuolella, reunapala, reunaan kiertää ulkopuolella ura, 5 g.
- :530 Lasia, 14x6 mm, vihreää, 0,5 g.
- :531 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
- :532 Tiiltä, 3 palaa, 7 g.

580/315

- a:533 Kuonaa, 17 palaa, 13 g.
- b:535 Kuonaa, 15 palaa, 9 g.
- d:536 Punasavikeramiikkaa, 27x15 mm, ulkopuolella kellanruskea lasitus, 3 g.
- :537 Tiiltä, 2 g.
- :538 Kuonaa, 16 palaa, 7 g.
- :539 Mustaa ainetta, koksia, 1 g.

580/320

- d:540 Kuonaa, 6 palaa, 9 g.

580/325

- b:541 Punasavikeramiikkaa, 28x28 mm, 4 g.
- :542 Kuonaa, 14 palaa, 11 g.
- d:543 Tiiltä, 1 g.
- :544 Kuonaa, 14 palaa, 15 g.

580/325

- a:545 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 1 g.
- :546 Kuonaa, 9 palaa, 5 g.
- b:547 Kuonaa, 7 palaa, 5 g.
- :548 Valkoista ainetta, sementtiä, 10 g.
- c:549 Tiiltä, 5 palaa, 12 g.
- :550 Kuonaa, 1 g.

580/330

- a:551 Kuonaa, 4 palaa, 4 g.
- b:552 Liitupiipun varsia, 2 palaa, koristelemattomia, 5 g.
- c:553 Tiiltä, 2 palaa, 2 g.
- :554 Kuonaa, 1 g.

580/335

- a:555 Tiiltä, 3 palaa, 12 g.
- :556 Kuonaa, 5 palaa, 6 g.
- b:557 Tiiltä, 2 palaa, 5 g.
- :558 Kuonaa, 2 palaa, 4 g.

580/340

- a:559 Lasia, 15x10 mm, vihreää, 0,5 g.
- :560 Tiiltä, 1 g.
- :561 Kuonaa, 2 palaa, 2 g.
- b:562 Tiiltä, 2 palaa, 3 g.
- c:563 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.
- d:564 Tiiltä, 15 palaa, 45 g.
- :565 Kuonaa, 1 g.

580/345

- a:566 Kuonaa, 2 palaa, 2 g.
- c:567 Tiiltä, 1 g.
- :568 Kuonaa, 3 palaa, 3 g.

580/350

- a:569 Tiiltä, 4 g.
- :570 Kuonaa, 3 palaa, 6 g.
- b:571 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 5 g.
- :572 Kuonaa, 2 palaa, 3 g.
- c:573 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 4 g.
- :574 Kuonaa, 13 palaa, 10 g.
- d:575 Punasavikeramiikkaa, 30x19 mm, ulkopuolella keltainen (pohja) ja vihreä (kuvio) lasitus (osa kuviota), 4 g.
- :576 Liitupiipun varsia, 3 palaa, koristelemattomia, 8 g.

580/355

- c:577 Punasavikeramiikkaa, kolmijalkapadan kahvan suun palanen (kahvassa reikä keskellä), suu profiloitu, jäänteitä vihreästä lasituksesta, kahvan arvioitu halkaisija n. 23 mm, palan pituus 29 mm, 8g.
- c:578 Liitupiipun varren pala, koristelematon, 3 g.

Irtolöydöt

KM

93068

- :579 Rautaesine, u:n muotoinen, ilmeisesti kengän koron rauta, 76x71 mm, raudan levein kohta 11 mm, 32 g.
- :580 Punasavikeramiikkaa, 2 kpl kolmijalkapadan jalkaa, 51x35 mm, 29 g ja 42x29 mm, 13 g. Pienemmässä jalassa jälkiä ruskeanpunertavasta lasituksesta.
- :581 Punasavikeramiikkaa, reunapala, 28x20 mm, 7 g.
- :582 Punasavikeramiikkaa, 3 palaa, 22x22 mm, 3g; 20x18 mm, 2 g ja 21x16 mm, 2 g.
- :583 Punasavikeramiikkaa, lasitusta, 18x10 mm, 0,6 g.
- :584 Lasia, 17x12 mm, 0,4 g.
- :585 Liitupiipun pesä, 1700-luvun ruotsalaisvalmisteinen, etuosan leima todennäköisesti kohokuviosydän, pituus 39 mm, suun halkaisija 20 mm, kannan halkaisija 6 mm, 14 g.
- :586 Liitupiipun pesän katkelma, leveä ja matala kanta, halkaisija 9 mm, kannan leima painettu huolimattomasti, toispuoleisesti (leima mahdollisesti kasviaiheinen), muodon perusteella ajoittuu 1600- luvulle, 20x14 mm, 2 g.
- :587 Liitupiipun pesän katkelma, leima W, jonka päällä kruunu kannan molemmin puolin, 1700-luvun ruotsalaisvalmisteinen piippu, 13x13 mm, kannan halkaisija 7 mm, 1 g.
- :588 Liitupiipun pesän katkelma, 1700-luvun piipun pesästä, 20x13 mm, 1 g.
- :589 Liitupiipun varren katkelma ja pesän katkelma, vihreä lasitus, vastineita esim. Turusta, ajoittuu todennäköisimmin 1600-luvulle, varsi 18x8 mm, 1 g ja pesä 13x9 mm, 0,3 g.
- :590 Liitupiipun varren katkelma, koristeltu: mahdollisesti kasviornamentiikkaa, 40x10 mm, 3 g.
- :591 Liitupiipun varren katkelma, erittäin paksu ja mustunut, ajoitus 1600-luku, 51x10 mm, 5 g.
- :592 Liitupiipun varsia, 118 kpl, koristelemattomia, 202 g.

LÖYTÖLUETTELO (pintapöiminta)

Perniö, Latokartano, Näse, Muntolannokka, yläalue

Helsingin yliopisto/Sukka-projekti 1993

Katri Kaunisto, Teresa Töntsi

Löydöt käyty läpi 2010,
ylivirrat poistettu
/MN & GH

KM

93069

305/150

- :1 Rautaesine, toiseen päähän kapeneva, puukonteran katkelma talttamainen, pituus 85 mm, paksuus 5 mm, suurin leveys 19 mm, pienin leveys 9 mm, paino 19 g *konserveitu*
- :2 Metalliesine, vihertävää ruostetta pinnassa, toisesta päästä taittunut, pituus 45 mm, paino 4 g *Kuparinlevyn katkelma*
- :3 Liitupiipun varren katkelma, pituus 35 mm, halkaisija 9 mm, reiän halkaisija 3 mm, paino 5 g
- :4 Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, toisen palan yläreunassa pieni alue kellanvihreää lasitusta, toinen pala lohjennut, paino 7 g *yhteensopiva*
- :5 Punasavikeramiikkaa, ruskeaa lasitusta, paino 3 g
- :6 Punasavikeramiikkaa, molemmilla puolilla ruskeaa lasitusta, paino 4 g *Kahvan tai jalan liitoskohta*
- :7 Punasavikeramiikkaa, kellanruskeaa lasitusta, paino 3 g *Bartmann*
- :8 Punasavikeramiikka-astian, -padan jalka, suurin pituus 70 mm, halkaisija kiinnityskohdassa 43 mm, halkaisija kärjessä 15 mm, paino 54 g
- ~~:9 Savipala, keskellä reikä, paino 3 g~~
- ~~:10 Kivi-/savipala, paino 12 g~~
- :11 Tiiltä, 8 palaa, paino 21 g
- :12 Lasia, 5 palaa, vihreää, paino 7 g *2x ikkunalaasi, 1x kolmitas palle, 2x astialasi*
- :13 Meripihkahelmi, koko 10x5 mm, paino 1 g
- :14 Kiviesine, *liippa* hiottu, toisessa päässä reikä, toiseen päähän kapeneva, pää katkennut, pituus 90 mm, paksuus 6 mm, leveys 24 mm, paino 27 g
- ~~:15 Kiviesine, hiottu, suorakulmaisen kolmion muotoinen, pituus 85 mm, paksuus 10 mm, suurin leveys 25 mm, paino 40 g~~
- :16 Kiviesine, *liippa* hiottu, pituus 55 mm, paksuus 7 mm, korkeus 15 mm, paino 15 g
- :17 Kivi(esine?), *liippa?* suurin pituus 60 mm, paksuus 5 mm, suurin korkeus 27 mm, paino 15 g *toinen pää (terä?) hiottu, katkelma*
- ~~:18 Kivi(esine?), *liippa?* pituus 30 mm, paksuus 5 mm, leveys 15 mm, paino 6 g~~

~~:19 Kuonaa, 2 palaa, paino 30 g~~

KM

93069 305/170

- :20 Raha, keskellä vaakunakilpi ja sen ympärillä kirjaimet G A R, lohjennut reunasta, halkaisija 20 mm, paino 0.5 g *Johan. Itä-Göötanmaan herttua 1617*
- :21 Raha, Juhanan raha vuodelta 1592, 1/2 äyriä, toisella puolella keskellä vaakunakilpi ja sen ympärillä numerot 9 ja 2, toisella puolella kirjaimet I ja R, halkaisija 20 mm, paino 0.5 g
- :22 Rautaesine, ^{ku katkelma} L-muotoinen, taittunut lievästi, pituus 15 mm, suurin leveys 18 mm, paino 38 g *Petele/kaavin konservoitu*
- :23 Saksen puolikas, rautaa, pituus 85 mm, terän leveys 15 mm, varren pituus 30 mm, paksuus 5 mm, paino 15 g *konservoitu*
- :24 Metalliesine, kaareva, litteä kolmion muotoinen, leveässä päässä reikä, pituus 95 mm, suurin leveys 25 mm, pienin leveys 2 mm, paino 16 g
- :25 Pyöreä metallilevy, johon on isketty pyöreitä reikiä, halkaisija 20 mm, paino 3 g *Pronssia?*
- :26 Punasavikeramiikkaa, ruskeaa lasitusta, paino 7 g *Jalan tai kahvan juuresta*
- :27 Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, ruskeaa lasitusta, molemmat reunapaloja, kaartuvat ulospäin, ulkopuolella uurrekoristelua, paino 16 g
- :28 Punasavikeramiikkapadan jalan pala, pituus 15 mm, halkaisija 18 mm, paino 7 g
- ~~:29 Tiiltä, paino 4 g~~
- :30 Lasia, vihreää, paino 3 g *lkkunalasia*

KM

93069 305/190

- :31 Rautaesine, kaareva, esineessä on reikä keskellä, *hevosenkengän* pituus 90 mm, suurin leveys 30mm, paino 39 g *katkelma, konservoitu*
- :32 Rautanaula, pituus 30 mm, paino 8 g
- ~~:33 Rautanaula, vääntynyt, pituus 150 mm, paino 28 g~~
- :34 Punasavikeramiikkaa, ruskeaa lasitusta, reunapala, ulkopuolella uurreviivoja, hieman kaareva, paino 28 g
- :35 Lasia, vihreää, reunapaksunnos, paino 4 g *lkkunalasia*
- :36 Piitä, ~~retusoitua~~, paino 6 g *istos*

KM
93069

305/210

- ~~:37 Rautaesine, ilmeisesti naulan kappale, pituus 40 mm,
paino 7 g~~
- :38 Punasavikeramiikkaa, ruskeaa lasitusta, toinen puoli
palanut mustaksi, paino 4 g *Karstaa*
- :39 Punasavikeramiikkaa, vihreää lasitusta, toinen puoli
palanut mustaksi, paino 5 g *Karstaa*
- ~~:40 Tiiltä, 23 palaa, paino 67 g~~
- :41 Litteää kiveä, paksuus 5 mm, paino 15 g
- :42 Litteää kiveä, paksuus 4 mm, paino 5 g
- ~~:43 Kuonaa, 2 palaa, paino 26 g~~
- :44 Rautakuonaa (?), paino 30 g
- :45 Lehmän hampaita, 2 palaa, paino 6 g
Eläimen

KM
93069

325/150

- :46 Sormustin, Tudor-ruusukekoristelua, halkaisija 19 mm,
paino 6 g
- ~~:47 Rautanaula, pituus 25 mm, paino 6 g~~
- :48 Kivisavikeramiikkaa, sinistä lasitusta, paino 3 g *Westerwald*
- :49 Kivisavikeramiikkaa (?), paino 3 g
Puna
- :50 Kivi- ja Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, keltaista
lasitusta, pienemmässä palassa myös hieman ruskeaa
lasitusta, paino 6 g *koluskoristelu*
- :51 Punasavikeramiikka, ^{sisär}toisella puolella (hieman) vihreää
lasitusta, toinen puoli harmahtava, kaareva, paino 11 g
Karstaa
- :52 Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, ruskeaa lasitusta,
toisessa palassa ulkopuolella uureviivakoristelua,
paino 9 g *Toinen pala jalan tai kahvan juuresta*
- :53 Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, punaisenruskeaa
lasitusta, toinen pala astian reunasta, paino 6 g
- :54 Punasavikeramiikkaa, toisella puolella ruskeaa,
toisella puolella vihreää lasitusta, paino 4 g
- :55 Punasavikeramiikkaa, vihreää lasitusta, toisella
puolella hieman uurrekuvioita, paino 6 g
- ~~:56 Tiiltä, 3 palaa, paino 14 g~~

- :57 Lasia, vihreää, toisesta reunasta taipunut, raidoitusta, paino 3 g *Passglasin kylkipala*
- :58 Lasia, sinistä, paino 4 g *Optisesti koristellun pikanin suurena*
- :59 Lasia, 4 palaa, vihreää, paino 4 g *3 ikkunalasia (1 re tusoitu reuna) 1 astialasi*
- ~~:60 Kuonaa, 6 palaa, paino 100 g~~
- ~~:61 Luuta, 2 palaa, paino 17 g~~

KM
93069 325/170

- ~~:62 Rautanaula, pahasti ruostunut, pituus 77 mm, suurin leveys 17 mm, paino 12 g~~
- ~~:63 Rautanaula, pituus 44 mm, kannan suurin leveys 16 mm, paino 6 g~~
- ~~:64 Rautanaula, litteä, pituus 36 mm, kannan suurin leveys 20 mm, paino 7 g~~
- ~~:65 Rautaesineen katkelmia, 4 palaa, suurin kappale 28x14 mm, toisesta reunastaan terävähkö, toisesta pyöreähkö, yhteispaino 7 g~~
- ~~:66 Rautaesine, Naula (?), litteä, toisesta päästä suippeneva, pituus 34 mm, paino 6 g~~
- yhteensä sopivia* :67 ^{Puna} Kivisavikeramiikkaa, reunapala, toisella puolella kellertävää lasitusta, toiselta puolelta pinta lohjennut, paino 2 g
- ^{Puna} :68 Kivisavikeramiikkaa, reunapala, keltaista lasitusta, jossa toisella puolella kolme reunan suuntaisesti kulkevaa punertavaa koristelasitusta, koristeessa keskellä leveä punainen nauha (23 mm), jonka molemmin puolin kapea nauha (2 mm), toiselta puolelta pinta lohjenut pois, paino 12 g
- :69 Punasavikeramiikkaa, reunapala, ulospäin kaartuva, sisäpuolella ruskeaa lasitusta, ulkopuolella koristeura- ja kohoviivakoristelua, paino 8 g
- :70 Punasavikeramiikkaa, reunapala, sisäpuolella vihreää lasitusta, ulkopuolella vihreän lasituksen valumia, profiloitu reuna, paino 14 g
- :71 Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, reunapalassa toisella puolella vihreää lasitusta, toinen puoli mustunut, toisessa palassa myös lasitusta, paino 4 g *karstaa*
- :72 Punasavikeramiikkaa, reunapala, sisäpuolella jäänteitä ruskeasta lasituksesta, ulkopuolella 20 mm yläreunasta 3 mm leveä kohoviiva, paino 9 g

- :73 Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, molemmissa paloissa sisäpuolella vihreää lasitusta, ulkopinta tummunut mustaksi, reunapalassa ulkopuolella myös *karistaa* kohoviivakoriste, paino 17 g
- :74 Punasavikeramiikkaa, toisella puolella ruskeaa lasitusta, toiselta puolelta pinta lohjennut pois, paino 2 g
- :75 Punasavikeramiikkaa, toisella puolella vihertävänkellertävää lasitusta, toinen puoli tummunut, *karistaa* paino 4 g
- :76 Punasavikeramiikkaa, toisella puolella jäänteitä ruskeasta lasituksesta, toiselta puolelta pinta lohjennut pois, paino 10 g
- :77 Punasavikeramiikkaa, molemmilla puolilla jäänteitä tummanvihreästä lasituksesta, toisella puolella myös uurekoristelua, paino 7 g
- ~~:78 Tiiltä, 3 palaa, punaista, paino 15 g~~
- ~~:79 Tiiltä, 15 palaa, kellertävänpunaista, paino 8 g~~
- :80 Lasia, 9 palaa, vihreää, paino 10 g *8 ikkuna-(4 yhteensopivaa), 1 astialasi*
- ~~:81 Kuonaa, 4 palaa, paino 53 g~~
- ~~:82 Luuta, 2 palaa, palamattomia, paino 3 g~~

KM
93069 325/190

- :83 Liitupiipun varren katkelma, pituussuuntaan kulkee leimaamalla tehty liljakoristekuvio, pituus 25 mm, halkaisija 9 mm, reiän halkaisija 3 mm, paino 3 g

KM
93069 325/210

- ~~:84 Rautaesine, litteä, toisessa päässä paksunnos, pituus 45 mm, paino 9 g~~
- ~~:85 Tiiltä, 2 palaa, paino 8 g~~
- ~~:86 Kuonaa, 4 palaa, paino 73 g~~

KM
93069 345/170

- ~~:87 Kuonaa, paino 180 g~~

KM

93069 365/150

:88 Lasia, 2 palaa, vihreää, paino 2 g *ikkunalasia*

KM

93069 385/150

~~:89 Kivisavikeramiikka (?), paino 6 g~~

:90 Lasia, vihreää, pyöristetty reuna, paino 2 g *ikkunalasia*

KM

93069 405/130

:91 Lasia, 5 palaa, vihreää, paino 7 g *ikkunalasia*
-1 retusoitu, 1 paksu pyöreä reuna

KM

93069 405/150

:92 Lasia, vihreää, paino 5 g *ikkunalasia*

KM

93069 425/130

:93 Rautaesineen pala, L-muotoinen, toinen sakara *sakara*
poikkileikkaukseltaan neliö (15x10 mm), toinen
pyöreähkö (halkaisija 15 mm), paino 135 g

:94 ^{Kivi} Punasavikeramiikkaa, pohjapalan katkelma, ulkopinnalla *ruskea*
lasitus, paino 3 g *harmaa massa*

:95 Punasavikeramiikkaa, toisella puolella vihreää
lasitusta, paino 7 g

~~:96 Palanutta savea, tiiltä (?), 7 palaa, osittain-
tummuneet mustaksi, paino 44 g~~

KM

93069 445/130

:97 Rautaesineitä, 2 palaa, toinen on osittain avonainen
rengas, halkaisija 20 mm, korkeus 14 mm, toinen on
rautanuppi, kartiomainen, pahasti ruostunut, paino *konservoitu*
yhteensä 10 g

~~:98 Rautanaula, litteä, päässä paksunnos, taipunut, pituus-
37 mm, paino 7 g~~

:99 Punasavikeramiikkaa, toisella puolella vihreää
lasitusta, paino 6 g

- :100 Lasia, 2 palaa, vihreää, paino 2 g *ikkunalasia*
- ~~:101 Kuonaa, paino 14 g~~
- :102 Simpukankuoria, 2 palaa, valkoisia, paino 3 g

KM
93069 465/130

- ~~:103 Rautanaula, litteä, toisessa päässä 18 mm pitkä-
levennys, pituus 30 mm, paino 5 g~~
- puuttu*:104 Rautaesine, kolmion muotoinen, yhdeltä sivulta ulospäin
taitettu, paino yli 500 g
- :105 Rautaesine, L-muotoinen, toinen sakara litteä (pituus
30 mm), toinen sakara halkaisijaltaan pyöreähkö
(halkaisija 5 mm), pituus 40 mm, paino 16 g
- ~~:106 Rautanaula, pituus 35 mm, kantaosan halkaisija 8 mm,
paino 4 g~~
- :107 Punasavikeramiikkaa, yläreunassa jäänteitä ruskeasta
lasituksesta, paino 3 g
- :108 Lasia, vihreää, paino 1 g *ikkunalasia*
- :109 Piitä, paino 2 g

KM
93069 485/130

- ~~:110 Rautanaula, taipunut, pituus 55 mm, kantaosan
halkaisija 18 mm, paino 13 g~~
- ~~:111 Rautaesineen katkelma, kaksinkerroin taipunut
rautalevy, pituus 32 mm, paino 6 g~~
- :112 *Puna*
Kivisavikeramiikkaa, molemmin puolin kellanvihreää
lasitusta, paino 4 g
- :113 Punasavikeramiikkaa, reunapala, reunassa jäänteitä
kellanvihreästä lasituksesta, paino 9 g
- :114 Punasavikeramiikkaa, toisella puolella ruskeaa
lasitusta, toisella puolella kohoviivakoriste, paino 4
g
- :115 *Kuonaa!*
Lasiesineen katkelma, punainen, kasviaiheista-
koristelua, sulanut (?), paino 12 g
- :116 Lasia, 8 palaa, vihreää, kolmessa palassa pyöristetty
reuna, paino 15 g *ikkunalasia*
- :117 Lasia, vihreää, paino 2 g *ikkunalasia*
- :118 Piitä, 2 palaa, paino 14 g

~~:119 Kuonaa, 2 palaa, paino 19 g~~

KM

93069 505/130

- :120 Rautaesine, veitsenkatkelma, pituus 76 mm, leveys 12 mm, paino 11 g *Konservoitu*
- :121 Punasavikeramiikkaa, 2 palaa, toinen reunapala, jossa toisella puolella vaaleanruskeaa lasitusta, toisella puolella ura, toisessa palassa tummanruskeaa lasitusta, paino 10 g
- ~~:122 Tiiltä, 3 palaa, paino 15 g~~
- :123 Lasiastian pala, ^{Römer} nuppilasia, vaaleanvihreää, paino 3 g
- :124 Lasia, 4 palaa, paino 6 g *Ikkunalasia*
- :125 Piitä, paino 3 g
- ~~:126 Kuonaa, 2 palaa, paino 9 g~~

KM

93069 505/150

- :127 Rautaputken katkelma, pituus 85 mm, halkaisija 25 mm, paino 81 g
- :128 Rautaesine, haka (?), toisesta päästä taipunut, toisesta päästä katkennut, poikkileikkaukseltaan neliömäinen, pituus 100 mm, keskellä uloke 8 mm, paino 22 g *Konservoitu*
- :129 ^{Majoliikka} Kivisavikeramiikkaa, toisella puolella sinipunaraidallista lasitusta, toisella puolella valkoista lasitusta, paino 2 g
- :130 Lasia, 6 palaa, vihreitä, kahdessa palassa pyöristetty reuna, paino 17 g *Ikkunalasia*
- ~~:131 Kivihiiltä, paino 2 g~~

IRTOLÖYDÖT

- :132 Veitsi, pituus 96 mm, terän leveys 9 mm, kannan pituus 10 mm, paino 16 g *Konservoitu*
- :133 Kivisavikeramiikkaa, Westerwald-tyyliä, toisella puolella tummansininen raita, lasitusta molemmilla puolilla, paino 3 g
- :134 Punasavikeramiikkapadan kahvan katkelma, jäänteitä punaisesta lasituksesta, kahvassa ulkonenva reuna, reikä keskellä, halkaisija 25 mm, paino 28 g

:135 Punasavikeramiikkaa, reunapala, sisäpuolella vihreää lasitusta, ulkopuolella kohokoriste, paino 9 g

:136 Punasavikeramiikkaa, sisäpuolella ruskeaa lasitusta, paino 35 g

puuttu

:137 Punasavikeramiikkaa, 5 palaa, vihreänkeltaista lasitusta, paino 12 g

~~:138 Keramiikkaa (?), 2 palaa, paino 1 g~~

~~:139 Savea, 2 palaa, paino 9 g~~

~~:140 Tiiltä, 9 palaa, paino 24 g~~

~~:141 Rakennuslevyä, paino 3 g~~

:142 Lasia, 3 palaa, vihreää, paino 9 g *ikkuna-, 1 pullo-, 1 astialasi*

:143 Lasia, paino 4 g *ikkunalasia, paksu pyöreä reuna*

:144 Piitä, 2 palaa, paino 2 g

:145 Kuonaa, paino 54 g *Masvunikuonan*

Perniö Latokartano Muntolannokka/Sukka-projekti 1993
 Löytöluettelo
 Löydöt:KM 93069:146-243

*Löydöt käyty läpi 2010,
 ylivuivatut poistettu
 /MN & GH*

KOEKUOPITUS

X:150 Y:209 Z:/koekuoppa D2

KM: 93069:146

? Hioin.1 kpl.81g. isohkosta kivistä murtunut särmä jonka kulma pyörästynyt, pinta sileä.

X:150 Y:209 Z:/koekuoppa D2

KM: 93069:147

Luu.palanutta-luuta.10 kpl. 28g. tummaa, patinoitunutta.

X:150 Y:209 Z:/koekuoppa D2

KM: 93069:148

Luu..3 kpl. 10 g.

X:150 Y:229 Z:/koekuoppa D1

KM: 93069:149

~~Valkosavikeramiikka (?)~~.epämääräinen pala.1 kpl. 2g.

X:170 Y:209 Z:/koekuoppa C2

KM: 93069:150

Punasavikeramiikka.kylkipala.1 kpl. 13g. sisäpuoli lasitettu, ulkopuoli mustunut.

Padan jalan tai kahvan kiinnityskohta

X:170 Y:209 Z:/koekuoppa C2

KM: 93069:151

Lasia.ikkunalasia.1 kpl. 1g. *retusoita*

X:170 Y:209 Z:/koekuoppa C2

KM: 93069:152

Luu.palanutta-luuta.5 kpl. 16g. tummaa, patinoitunutta

X:170 Y:229 Z:/koekuoppa C1

KM: 93069:153

Punasavikeramiikka.reunapala.1 kpl. 30g. suurehkon astian suureunasta, lasitettu.

X:170 Y:229 Z:/koekuoppa C1

KM: 93069:154

Lasi.ikkunalasi.2 kpl.3g.

KOEKUOPITUS...

X:170 Y:229 Z:/koekuoppa D1

KM: 93069:155

Luu..1 kpl.4g.

X:190 Y:149 Z:/koekuoppa B5

KM: 93069:156

Punasavikeramiikka.kylkipala.1 kpl. 9g. lasitettu

*Jalan tai kahvan
kinnitys kohta*

X:190 Y:169 Z:/koekuoppa B4

KM: 93069:157

Valkosavi.liitupiipun varsi.1 kpl. 2g. sileä, ei koristelua pituus 2cm

~~X:190 Y:169 Z:/koekuoppa B4~~

~~KM: 93069:158~~

~~Punasavikeramiikka.kylkipala.1 kpl. 10g..~~ *Tiili*

X:190 Y:169 Z:/koekuoppa B4

KM: 93069:159

Luu..1 kpl. 4g.

~~X:190 Y:169 Z:/koekuoppa B4~~

~~KM: 93069:160~~

~~Mineriitti. 11 kpl. 135g. harmaata asbestisekoitteista levyä, joissa osassa pikeä.~~

X:190 Y:189 Z:/koekuoppa B3

KM: 93069:161

Punasavikeramiikka.kylkipala.1 kpl. 2g.

X:190 Y:189 Z:/koekuoppa B3

KM: 93069:162

Rauta.hevosenkengännaula.1 kpl. 6g. terävä pää taipunut koukuksi

konservoitu

X:190 Y:189 Z:/koekuoppa B3

KM: 93069:163

Luu... 3g.

X:190 Y:209 Z:/koekuoppa B2

KM: 93069:164

Punasavikeramiikka.reunapala.1 kpl. 4 g.

X:190 Y:209 Z:/koekuoppa B2

KM: 93069:165

Luu..4 kpl. 48g.

KOEKUOPITUS...

X:190 Y:229 Z:/koekuoppa B1

KM: 93069:166

Luu..1 kpl. 2g.

X:210 Y:149 Z:/koekuoppa A4

KM: 93069:167

Punasavikeramiikka.kylkipala.1 kpl. 4g. *tüli*

X:210 Y:149 Z:/koekuoppa A4

KM: 93069:168

Kuonaa.masuunikuonaa.1 kpl. 8g. terävsärmäistä, lasittunutta

X:210 Y:169 Z:/koekuoppa A3

KM: 93069:169

Ikkunalasi.1 kpl. 3g. *paksu pyöreä reuna*

X:210 Y:169 Z:/koekuoppa A3

KM: 93069:170

Luu..1 kpl. 6g. *hammas*

X:150 Y:470 Z:/koekuoppa 1

puuttu KM: 93069:171

Ikkunalasia.2 kpl. 2g.

X:150 Y:470 Z:/koekuoppa 1

puuttu KM: 93069:172

Palanut luu.2 kp. 1g.

X:150 Y:480 Z:/koekuoppa 2

puuttu KM: 93069:173

Ikkunalasi.1 kpl. 1g.

KOEOJA 1A

X:190 Y:416 Z:1/1.krs

puuttu KM: 93069:174

Hopearaha.1 kpl. Kustaa Vaasan kuusinainen, Tukholma 1524-27, ei vuosilukua.
rahak. n:o 93086:

KOEOJA 1A...

X:195 Y:42⁰ Z:1/2.krs
KM: 93069:175

Hopearaha.1 kpl. Kustaa Vaasan kuusinainen, Vesterås?, 1520-l, erittäin huonossa kunnossa.
rahak. n:o 93086:

X:195 Y:42⁰ Z:1/1.krs
KM: 93069:176

Hopearaha.1 kpl. Kustaa Vaasan 4 penninkiä, Tukholma 1560, oksidoitunut
rahak. n:o 93086:

X:190 Y:413 Z:1/1.krs
KM: 93069:177
Luu. 1kpl. 10g.

X:190 Y:414 Z:1/1.krs
KM: 93069:178
Ikkunalasi.3 kpl. 10g.

X:190 Y:415 Z:1/1.krs
KM: 93069:179
Rautanaula.1.3g. pituus 3 cm.

X:190 Y:415 Z:1/1.krs
KM: 93069:180
Ikkunalasi.2 kpl. 5g.

X:190 Y:417 Z:1/1.krs
KM: 93069:181
Punasavikeramiikka.suureuna.1.2g. Sisäpuolella tummanruskea lasite.

X:190 Y:417 Z:1/1.krs
KM: 93069:182
Palanut luu.. 1g.

X:190 Y:418 Z:1/1.krs
KM: 93069:183
Rautanaulan katkelmia. 3kpl. 10g.

X:190 Y:418 Z:1/1.krs
KM: 93069:184
Ikkunalasi.5 kpl. 3g.

KOEOJA 1A...

X:190 Y:418 Z:1/1.krs

KM: 93069:185

Luu...1g.

X:190 Y:419 Z:1/1.krs

KM: 93069:186

Ikkunalasi. 1g.

X:190 Y:419 Z:1/1.krs

KM: 93069:187

Palanut pii-iskos.1 kpl. 4g. vaaleaa, lähes valkoista

X:190 Y:419 Z:1/1.krs

KM: 93069:188

Palanut luu.1 kpl. 1g.

X:190 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069:189

Pii-iskos.1 kpl. 3g. tumman harmaata piitä

X:190 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069:190

Ikkunalasia.7 kpl 5g.

~~X:190 Y:415 Z:2/2.krs~~

~~KM: 93069:191~~

~~Rautanaula.1 kpl. 5g.~~

~~X:190 Y:416 Z:2/2.krs~~

~~KM: 93069:192~~

~~rautanaula.2 kpl. 16 g.~~

X:190 Y:416 Z:2/2.krs

KM: 93069:193

Pronssisormustin.1kpl. 5g. Pyöreä sormustin, jossa ulospäin levenevät kyljet. Kauttaaltaan kuopitettu. halk. 2cm, kork. 1,5cm

X:190 Y:416 Z:2/2.krs

KM: 93069:194

Punasavikeramiikka.kylkipala.1kpl. 3g. Sisäpuolelta lasitettu

KOEOJA 1A...

X:190 Y:416 Z:2/2.krs

KM: 93069;195

Ikkunalasia.1 kpl. 1g.

X:190 Y:416 Z:2/2.krs

KM: 93069;196

Palanut luu.1 kpl. 1g.

X:190 Y:416 Z:2/2.krs

KM: 93069;197

Luu..2 kpl. 6g.

X:190 Y:416 Z:2/2.krs

KM: 93069;198

Ikkunalasia.2 kpl. 1g.

~~X:190 Y:417 Z:2/2.krs~~

~~KM: 93069;199~~

~~Rautanaula.1 kpl. 6g.~~

X:190 Y:417 Z:2/2.krs

KM: 93069;200

Ikkunalasia.2 kpl. 1g.

X:190 Y:417 Z:2/2.krs

KM: 93069;201

Luu..1 kpl. 2g.

X:190 Y:418 Z:2/2.krs

KM: 93069;202

Liuskekivi.hioin.1 kpl. 40g. Suorakaiteenmuotoinen hioimenkatkelma, kyljessä hiottu uurre ja päässä porattu reikä. 3X6 cm

X:190 Y:418 Z:2/2.krs

KM: 93069;203

Liitupiipun varren katkelma. 1g. puolikas, haljennut pituussuunnassa kahteen osaan. pituus 0,5 cm.

X:190 Y:418 Z:2/2.krs

KM: 93069;204

Palanut luu.1 kpl. 2g.

KOEOJA 1A...

X:190 Y:419 Z:2/2.krs

KM: 93069:205

Punasavikeramiikka.kylkipala.1 kpl. 6g. lasitettu sisäpuoli, ulkopuoli nokinen.

X:190 Y:419 Z:2/2.krs

KM: 93069:206

Ikkunalasia.1 kpl. lg.

X:191 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069:207

Ikkunalasia.2 kpl. 16 g.

X:191 Y:420 Z:2/2.krs

KM: 93069:208

Ikkunalasia.1 kpl. lg.

~~X:192 Y:420 Z:2/2.krs~~

~~KM: 93069:209~~

~~Rautanaula..5g.~~

X:192 Y:420 Z:2/2.krs

KM: 93069:210

Ikkunalasia.. lg.

X:193 Y:420 Z:2/2.krs

KM: 93069:211

Pronssiputki.1 kpl. lg. Ohuesta metallilevystä taivutetun putken katkelma. 3.5 cm pitkä

X:193 Y:420 Z:2/2.krs

KM: 93069:212

Ikkunalasia.2 kpl. 2g.

X:193 Y:420 Z:2/2.krs

KM: 93069:213

Punasavikeramiikka.kylkipala.3 kpl. 5g. lasitettua

X:194 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069:214

Ikkunalasia.2 kpl.2g.

X:194 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069:215

Luu..2 kpl.2g.

KOEOJA 1A...

X:194 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069;216

Pronssineula.1. 2 g. Ompeluneulan katkelma pituus 5 cm.

X: 194 Y: 420 Z: 2/2. krs

KM: 93069;217

Palanut luu.. 1g.

~~X:195 Y:420 Z:1/1.krs~~

~~KM: 93069;218~~

~~Rautanaula. 1 kpl. 8g.~~

X:195 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069;219 lasi.ikkunalasia.3 kpl. 1g.

X:195 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069;220

Pii-iskos. 1 kpl. 1g. palanut

X:195 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069;221

Luu. 11kpl.58g.

~~X:195 Y:420 Z:2/2.krs~~

~~KM: 93069;222~~

~~Rautanaula..9g. pituus 6cm~~

X:195 Y:420 Z:2/2.krs

KM: 93069;223

Ikkunalasia.3 kpl. 2g.

X:195 Y:420 Z:2/2.krs

KM: 93069;224

Luu..4 kpl.4g.

X:196 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069;225

Pyssyn pii.1kpl. 2g. viilaamalla valmistettu talttamainen piiesine.

X:196 Y:420 Z:1/1.krs

KM: 93069;226

Luu..1kpl.2g.

KOEOJA 2A

~~X:190 Y:395 Z:/pintamulta~~
~~KM: 93069:227~~
~~Rautanaulan katkelma.2 kpl. 8 g.~~

X:190 Y:395 Z:/pintamulta
KM: 93069:228
Ikkunalasi.2 kpl.3 g. vihreää

X:190 Y:395 Z:/pintamulta
KM: 93069:229
punasavikeramiikka.kylkipala.1 kpl.2 g. Lasittamaton

X:190 Y:395 Z:/pintamulta
KM: 93069:230
Kuona..1 kpl.4 g.

X:190 Y:395 Z:/pintamulta
KM: 93069:231
Luu..n kpl.48 g.

X:190 Y:396 Z:/pintamulta
KM: 93069:232
Ikkunalasi.4 kpl.2 g. vihreää

X:190 Y:396 Z:/pintamulta
KM: 93069:233
Luu..n kpl.34 g.

KOERUUTU 2B

~~X:186 Y:398 Z:/tiilimurskakerros~~ — *tuli*
~~KM: 93069:234~~
~~Punasavikeramiikka.pohjapala (?) .1 kpl.14 g. sintraantunut (?)~~

X:186 Y:398 Z:/tiilimurskakerros
KM: 93069:235 luu..n kpl.67 g.

KOEOJA 4

X: Y: Z:/pintamullan alaosa KM: 93069:236 simpukankuori..1 kpl.8 g.

KELLARI I

X: Y: Z:1/täytemaa

KM: 93069:237

Ikkunalasi.1 kpl.5 g. tummanvihreää, paksua, yksi reuna pyöristetty
Eteläkuoppa

X: Y: Z:1/täytemaakerros

KM: 93069:238

Ikkunalasi.1 kpl.1 g. vihreää

X: Y: Z:1/täytemaakerros

KM: 93069:239

Ikkunalasi.3 kpl.1 g. Kuoppa 3

X: Y: Z:2/puukerros

KM: 93069:240

Luu..n kpl.175 g.

X: Y: Z:7,91/puukerros

KM: 93069:241

Ikkunalasi.1 kpl.1 g. iridisoitunut
N:o 17

X: Y: Z:7,91. puukerros

KM:93069:242

Luu. . n kpl. 65 g.

X: Y: Z:7,91. puukerros

KM:93069:243

Rautasarana (?). 1 kpl. 30 g. pituus 12 cm hakamainen, neliskulmaisesta vartaasta taivutettu,
toisesta päästä litteä konservointiin

rahak. n:o	maa hallitsija	raha rahapaja	ajoitus	viite	löytötiedot	
93086:	Ruotsi Kustaa Vaasa 1521(23)-1560	kuusinainen Tukholma raha lyöty ilman vuosilukua	1524-27	SM 57, App. 44	vuosi 1993 kaiv.n:o 14.9. alue 1 ruutu g kerros 1	190/416
93086:	Ruotsi Kustaa Vaasa 1521(23)-1560	kuusinainen Västerås? raha erittäin huonossa kunnossa	1520-l.		vuosi 1993 kaiv.n:o 15.9. alue 1 ruutu g kerros 2	195/421
93086:	Ruotsi Kustaa Vaasa 1521(23)-1560	4 penninkiä Tukholma oksidoitunut	1560	SM 141b	vuosi 1993 kaiv.n:o 13.9. alue 1 ruutu g kerros 1	195/421

<p>TYÖMAA:</p>	<p>LOMAKE/KUOPPA NRO:</p>		
<p>X:</p>	<p>Y:</p>	<p>Zpinta:</p>	<p>Zpohja:</p>
<p>KUOPANKOKO:</p>			
<p>HORISONITTI:</p>	<p>PROFIILILUONNOS:</p>		
<p>HAVAINNOT/LÖYDÖT:</p>			
<p>VIITTEET:</p>			
<p>TÄYTTI:</p>	<p>LISÄTIETOJA KÄÄNTÖPUOLELLA:</p>		

RHO NEG. 108683

RHO NEG 108701

RHO NEG 108678

RHO NEG. 108685

RHO NEG. 108713

RHO NEG. 108715

RHO NEG. 108714

RHO NEG. 108709

RHO NEG. 108710

RHO NEG. 108712

RHO NEG. 108703

RHO NEG. 108708